

ትምህርት 35

1. እግዚአብሔር ለሙሴ አሥርቱን ትእዛዛት በሰጠበት ጊዜ፣ ሙሴ አንድ ነገር እንዲሠራለት አዝዞት ነበር። ያ ነገር ምን ነበር?

- እግዚአብሔር ሙሴን ድንኳን እንዲሠራለት አዘዘው።

2. እግዚአብሔር የሚኖርበት ቤት ያስፈልገዋል?

- አያስፈልገውም።

3. እግዚአብሔር የሚኖርበት ቤት የማያስፈልገው ለምንድን ነው?

- ምክንያቱም እግዚአብሔር መንፈስ ነው።

- ምክንያቱም እግዚአብሔር በሁሉም ቦታ በሁሉም ጊዜ ይገኛል።

4. እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ጋር የገባው ኪዳን ምን ነበር?

- እስራኤላውያን ትእዛዛቱን ሁሉ ከፈጸሙ፣ እግዚአብሔር ይባርካቸዋል፤ ትእዛዛቱን ሁሉ ካልፈጸሙ ግን፣ በሙሉ እግዚአብሔር ይቀጣቸዋል።

5. እስራኤላውያን የእግዚአብሔርን ትእዛዛት በሙሉ መጠበቅ ችለዋል?

- አልቻሉም።

6. እግዚአብሔር፣ እስራኤላውያን ትእዛዛቱን መጠበቅ እንደማይችሉ አውቋል?

- አዎን።

7. ከትእዛዛቱ አንዱን ብቻ እንኳን ለሚጥሉ የእግዚአብሔር ፍርድ ምንድን ነው?

- በዘላለማዊው የእሳት ባሕር ውስጥ ሞት፡፡

8. እግዚአብሔር እስራኤላውያን ከፍርድ እንዲያመልጡ ያዘጋጀላቸው መንገድ ምን ነበር?

- እስራኤላውያን ከትእዛዛቱ አንዱን በሚያፈርሱበት ጊዜ፤ እስራኤላውያን የእንስሳ ደም ይዘው ወደ መገናኛው ድንኳን ያቀርባሉ፡፡

9. እግዚአብሔር የእንስሳትን ደም በሚያይበት ጊዜ ምን ያደርጋል?

- እግዚአብሔር የእንስሳትን ደም በሚያይበት ጊዜ፤ የተሻለ የኃጢአት መሥዋዕት እስከሚቀርብበት ጊዜ ድረስ፤ የእስራኤላውያንን ቅጣት ያዘገየዋል፡፡

10. እግዚአብሔር፤ ሙሴ እና እስራኤላውያን ድንኳን እንዲሠሩለት የፈለገው እንዴት ነበር?

- ልክ እግዚአብሔር ባዘዘው መሠረት፡፡

11. እግዚአብሔር፤ ሙሴ እንዲሠራ ያዘዘው ሁለት ክፍሎች ስም ምንና ምን ነበር?

- ቅድስት እና ቅድስተ ቅዱሳን፡፡

12. እግዚአብሔር፤ ሙሴ ሠርቶ በቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ እንዲያስቀምጥለት ያዘዘው ልዩ ሳጥን ምን ነበር?

- የኪዳኑ ታቦት፡፡

13. ቅድስተ ቅዱሳኑን ከቅድስት የሚለየው መጋረጃ ምንን የሚያመለክት ነበር?

- መጋረጃው፤ እስራኤላውያን በኃጢአታቸው ምክንያት

ከእግዚአብሔር መለያታቸውን ያሳስባል፡፡

14. እግዚአብሔር፤ እስራኤላውያን ለመሥዋዕት በሚያቀርቡት እንስሳ ጭንቅላት ላይ እጃቸውን እንዲጭኑ ያዘዘው ለምን ነበር?

- እስራኤላዊው ለመሥዋዕት በሚያቀረበው እንስሳ ጭንቅላት ላይ እጁን የሚጭነው፤ በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአትን መሥራቱን እና ሞት እንደሚገባው ለመግለጽ ሲሆን፤ እግዚአብሔር ግን የሰውን ደም ሳይሆን የእንስሳውን ደም ይቀበላሉ፡፡

15. የእንስሳት ደም ለእስራኤላውያን ኃጢአት ማስተሰርያ (ዋጋ መሆን) ይችላል?

- አይችልም፡፡

16. ታዲያ እግዚአብሔር፤ እስራኤላውያን ለኃጢአታቸው መሥዋዕት እንስሳት አርደው እንዲያቀርቡ ለምን ፈለገ ጠየቃቸው?

- እግዚአብሔር፤ ለእስራኤላውያን የኃጢአት ቅጣት ሞት እንደ ሆነ እያስተማራቸው ነበር፡፡

17. እግዚአብሔር የእንስሳትን ደም በሚያይበት ጊዜ ምን ያደርጋል?

- እግዚአብሔር የእንስሳትን ደም በሚያይበት ጊዜ፤ ፍጹም የደም መሥዋዕት እስከሚቀርብበት ጊዜ ድረስ፤ እስራኤላውያንን ከመቅጣት ይታቀባል፡፡

18. እግዚአብሔር፤ አሮን ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ እንዲገባ የፈቀደበት ጊዜ ሲደርስ፤ አሮን ምን ይዞ እንዲገባ አዘዘው?

- እግዚአብሔር፤ አሮን የእንስሳ ደም ይዞ ወደ ቅድሳት ቅዱሳን እንዲገባ አዘዘው፡፡

19. አሮን እግዚአብሔር ያዘዘውን ካደረገና በኪዳኑ ታቦት የስርየት መክደኛ ላይ ደም ከረጨ፤ እግዚአብሔር ምን ያደርጋል?

- እግዚአብሔር፤ የተሻለ የኃጢአት መሥዋዕት እስከሚቀርብ ድረስ ለአንድ ዓመት ያህል እስራኤላውያንን ስለ ኃጢአታቸው ከመቅጣት ይታቀባል።

- ሙሴ ከእግዚአብሔር ጋር በሲና ተራራ ላይ በመነጋገር ላይ ሳለ፤ ከተራራው ግርጌ የነበሩት እስራኤላውያን ምን ያደርጉ ነበር?

ዘጸአት 32:1-6 እናንብብ።

1- ሕዝቡ ሙሴ ከተራራው ላይ ሳይወርድ ብዙ እንደ ቆየ ባዩ ጊዜ፤ ወደ አሮን ተሰብስበው፤ «ናና በፊታችን የሚሄዱ አማልክት ሥራልን፤ ያ ከግብፅ ያወጣን ሙሴ ምን እንዳገኘው አናውቅም አሉት።

2- አሮንም፤ «የሚስቶቻችሁን፤ የወንድና የሴት ልጆቻችሁን የጆሮ ወርቅ አውልቃችሁ ወደ እኔ አምጡ» ብሎ መለሰላቸው።

3- ሕዝቡም ሁሉ የጆሮ ወርቃቸውን አውልቀው ወደ አሮን አመጡ።

4- እርሱም የሰጡትን ወስዶ በመሣሪያ በመቅረጽ በጥጃ ምስል ጣዖት አድርጎ ሠራው፤ ከዚያም እነርሱ፤ «እስራኤል ሆይ፤ ከግብፅ ያወጡህ አማልክት እነዚህ ናቸው» አሉ።

5- አሮን ይህን ባዩ ጊዜ በወርቅ ጥጃው ፊት ለፊት መሠዊያ ሠርቶ፤ «ኃግ ለእግዚአብሔር በዓል ይሆናል» ብሎ ዐወጀ።

6- በማግሥቱ ሕዝቡ በማለዳ ተነሥተው የሚቃጠል መሥዋዕት ሠው፤ የኅብረት መሥዋዕት አቀረቡ፤ ከዚህም በኋላ፤ ይበሉና ይጠጡ ዘንድ ተቀመጡ፤ ሊዘፍኑም ተነሡ።

- በተራራው ግርጌ እስራኤላውያን ምን እያደረጉ ነበር?

- እስራኤላውያን ከወርቅ ጥጃ ሠርተው እያመለኩት ነበር።

- እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን የሰጠው የመጀመሪያው ትእዛዝ ምን ነበር?

- የሰው ሁሉ አምላክ መሆን ያለበት እግዚአብሔር ነው።

- እስራኤላውያን ከእግዚአብሔር ያስቀደሙት ነገር ነበራቸው?

- አዎን።

- እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን የሰጣቸው ሁለተኛው ትእዛዝ ምን ነበር?

- ማንም ቢሆን ማንኛውንም ምስል መሥራትም ሆነ ማምለክ የለበትም።

- እስራኤላውያን ምስል ሠርተው አመለኩ?

- አዎን።

- ከጥቂት ቀናት በፊት፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔር ያዘዘቸውን ትእዛዛት ሁሉ እንፈጽማለን ብለው ነበር።

- አሁን ግን፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔር የሰጣቸውን ሁለቱን ትእዛዛት እየሻሩ ነበር።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔር በፈርዖን እና በግብፃውያን ላይ ያመጣቸውን አሥር መቅሠፍቶች አይተው ነበር።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔር ቀይ ባሕርን ከፍሎ ባሕሩ መካከል እንዲጓዙ እንዳደረጋቸው አይተው ነበር።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔር ፈርዖንን እና ሠራዊቱን በቀይ ባሕር ውስጥ እንዳሰመጣቸው አይተው ነበር።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔር ድርጭት እና መና ከሰማይ እንደ ላከላቸው አይተው ነበር።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔር ከዐለት ውስጥ ውኃ እንደ ሰጣቸው አይተው ነበር።

- አሁን፤ እስራኤላውያን ከግብፅ ያወጣን ይህ የወርቅ ጥጃ ነው በማለት የወርቁን ጥጃ እያመለከቱ ነበር።

- እስራኤላውያን የወርቁን ጥጃ እያመለከቱ እንደ ነበር እግዚአብሔር አውቋል?

- አዎን።

ዘጸአት 32:7-8 እናንብብ።

7- ከዚያም እግዚአብሔር ሙሴን፤ «ከግብፅ ያወጣኝቸው ሕዝብህ ስተዋልና ውረድ አለው፤ ካዘዝኋቸው ፈቀቅ ለማለት ፈጣኖች ሆኑ፤ ለራሳቸውም በጥጃ ምስል የተቀረጸ ጣዖትን ሠሩ፤

8- ለአርሱም ሰገዱለት፤ ሠዉለትም፤ እንዲሁም፤

‘እስራኤል ሆይ፤ ከግብፅ ምድር ያወጡህ አማልክትህ እነዚህ ናቸው’ አሉ።»

- እስራኤላውያን የወርቅ ጥጃ እያመለከቱ እንደ ነበር እግዚአብሔር አውቋል?

- አዎን።

- እግዚአብሔር እስራኤላውያን የወርቅ ጥጃ ሲያመልኩ ተመለከተ።

- እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር ያያል።

- እግዚአብሔር አዳም እና ሔዋን እንዲበሉ ካላዘዛቸው ፍሬ ሲበሉ ተመለከተ።

- እግዚአብሔር፤ ቃየንን አቤል ሲገድለው ተመለከተ።

- እግዚአብሔር የሰዶም እና የጎሞራን ሰዎች ኃጢአት ተመለከተ።

- እግዚአብሔር የዮሴፍ ወንዶች የሴፍን ለባርነት ወደ ግብፅ ሲሸጡት ተመለከተ።

- እግዚአብሔር ኃጢአትን ሁሉ ያያል፤ እንዲሁም ሁሉንም ኃጢአት ያያል።

- እግዚአብሔር በእስራኤላውያን ላይ ተቆጥቶ ነበር?

ዘጸአት 32:9-10 እናንብብ።

9- እግዚአብሔርም ሙሴን እንዲህ አለው፤ «እነዚህን ሕዝቡ አይቻቸዋለሁ፤ አንገተ ደንዳናዎችም ናቸው፤

10- አሁንም በእነርሱ ላይ፤ ቁጣዬ እንዲነድና እንዳጠፋቸው ተወኝ፤ ከዚያም አንተን ለታላቅ ሕዝብ አደርግሃለሁ።»

- እግዚአብሔር በእስራኤላውያን ላይ በጣም ተቆጣ።

- እግዚአብሔር በእስራኤላውያን ላይ እጅግ ስለ ተቆጣ ሊያጠፋቸው ፈለገ።

- ሙሴ እግዚአብሔርን ምን አለው?

ዘጸአት 32:11-14 እናንብብ።

11- ነገር ግን ሙሴ የአምላኩን የእግዚአብሔርን ቸርነት ፈለገ፤ እንዲህም አለ፤ «እግዚአብሔር ሆይ፤ በታላቅ ሥልጣንህና በጋያል ክንድህ ከግብፅ ባወጣኸው ሕዝብህ ላይ ቁጣህ ለምን ይነዳል?

12- ግብፃውያን 'በተራራዎቹ ላይ ሲገድላቸው ከገጸ ምድርም ሲያጠፋቸው ስለ ፈለገ ነው ያወጣቸው' ለምን ይበሉ? ከክፉ ቁጣህ ተመልስ፤ ታገሥ፤ በሕዝብህም ላይ ጥፋት አታምጣ።

13- ለባሪያዎችህ ለአብርሃም፤ ለይስሐቅና ለእስራኤል፤ 'ዘርህን' እንደ ሰማይ ክዋክብት አበዛዋለሁ፤ ለዘርህም ተስፋ አድርጌ የሰጠኳቸውን ይህችን ምድር ሁሉ እሰጣቸዋለሁ፤ ለዘላለምም ርስታቸው ትሆናለች' በማለት በራስህ የማልኸውን አስታውስ።»

14- ከዚያም እግዚአብሔር ታገሠ፤ በሕዝቡም ላይ አመጣጣቸዋለሁ ያለውን ጥፋት አላመጣባቸውም።»

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን በሙሉ ያላጠፋቸው ለምን ነበር?

- ምክንያቱም ሙሴ እግዚአብሔር እስራኤላውያን እንዳያጠፋቸው ጸለየ።

- ሙሴ፤ እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ካጠፋ፤ ግብፃውያን እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ከግብፅ ያወጣቸው ሲገድላቸው ነው ይላሉ አለ።

- ሙሴ፤ እግዚአብሔር ሆይ፤ ለአብርሃም፤ ለይስሐቅ እና ለያዕቆብ «ዘራችሁን አበዛለሁ፤ ታላቅ ሕዝብም አደርጋችኋለሁ።» ብለህ የገባኸውን ቃል ጠብቅ አለ።

- ሙሴ ወደ እግዚአብሔር ስለ ጸለየ፤ እግዚአብሔር እስራኤላውያንን አላጠፋቸውም።

- ቀጥሎም፤ ሙሴ ከተራራው ጫፍ ወደ ታች ወረደ።

- ሙሴ ከተራራው ግርጌ እንደ ደረሰ ምን አደረገ?

ዘጸአት 32:15-19 እናንብብ።

15- ሙሴም ሁለቱን የምስክር ጽላቶች በእጆቹ ይዞ ከተራራው ወረደ፤ ጽላቶቹም ከፊትና ከኋላ በሁለት ወገን ተጽፎባቸው ነበር።

16- ጽላቶቹ የእግዚአብሔር ሥራ ነበሩ፤ በጽላቶቹ ላይ የተቀረጸው ጽሕፈትም የእግዚአብሔር ጽሕፈት ነበር።

17- ኢያሱ የሕዝቡን የጩኸት ድምፅ በሰማ ጊዜ ሙሴን፤ በሰፈሩ ውስጥ የጦርነት ድምፅ አለ።» አለው።

18- ሙሴም «የድል ድምፅ አይደለም፤ የሽንፈትም ድምፅ አይደለም፤ የምሰማው የዘፈን ድምፅ ነው» ብሎ መለሰለት።

19- ሙሴ ወደ ሰፈሩ ደርሶ ጥጃውንና ጭፍራውን ባየ ጊዜ ቁጣው ነደደ፤ ጽላቶቹን ከእጁ በመወርወር ከተራራው ግርጌ ሰባበራቸው።

- ሙሴ በእስራኤላውያን ላይ በጣም ስለ ተናደደ፤ የእግዚአብሔር ትእዛዛት የተጻፈባቸውን ሁለቱን የምስክር ጽላቶች ወርውሮ ሰባበራቸው።

- ቀጥሎስ፤ ሙሴ ምን አደረገ?

ዘጸአት 32:20 እናንብብ።

20- የሠሩትን ጥጃ ወስዶ በእሳት አቃጠለው፤ ከዚያም ዱቄት እስኪሆን ፈጨው፤ በውሃ ላይ በተነው፤ እስራኤላውያንም እንዲጠጡት አደረገ።

- ሙሴ የወርቁን ጥጃ ሰባበረው፤ ወርቁን ወደ ዱቄትነት ሰወጠው፤ በውኃውም ላይ በተነው፤ እና እስራኤላውያን እንዲጠጡት አስገደዳቸው።

- ሙሴ ከእግዚአብሔር የተቀበለውን ሁለት የምስክር ጽላቶች ስለ ሰባበራቸው፤ እግዚአብሔር ሙሴን ምን አድርግ አለው?

ዘጸአት 34:1-2 እናንብብ።

1- እግዚአብሔር ሙሴን አለው፤ «እንደ መጀመሪያዎቹ ያሉ ሁለት የድንጋይ ጽላቶች ጥረብ፤ እኔም እንተ በሰበርካቸው በመጀመሪያዎቹ ጽላቶች ላይ የነበሩትን ቃሎች እጽፍባቸዋለሁ።

2- በማለዳ ተዘጋጅተህ ወደ ሲና ተራራ ውጣ፤ በዚያ በተራራው ጫፍ ላይ በፊቴ ቁም።»

- ሙሴ እግዚአብሔርን ታዝዞ ከድንጋይ የተጠረቡ ሁለት ጽላቶች ሠራ፤ እና ወደ ሲና ተራራ ይዞአቸው ወጣ።

- በሲና ተራራ ላይ፤ እግዚአብሔር በድጋሚ ዐሥርቱን ትእዛዛት በአዲሶቹ የድንጋይ ጽላቶች ላይ ጻፈ።

- እግዚአብሔር፤ ሙሴን እስራኤላውያን የመገናኛ ድንኳን ይሥሩልኝ ብሎ የነገረውን ታስታውሳላችሁ?

- ከጥቂት ጊዜ በኋላ፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔር ሙሴን ባዘዘው መሠረት ድንኳን ሠሩ።

ዘጸአት 39:42-43 እና 40:17 እናንብብ።

42- እስራኤላውያን ልክ እግዚአብሔር ሙሴን እንዳዘዘው ሥራውን ሁሉ አከናወኑ።

43- ሙሴ ሥራውን አየ፤ ልክ እግዚአብሔር እንዳዘዘው መሥራታቸውንም ተመልክተ፤ ስለዚህ ባረካቸው።

17- እንዲሁም በሁለተኛው ዓመት፤ የመጀመሪያው ወር በገባ በመጀመሪያው ቀን የማደሪያው ድንኳን ተተክለ።

- እስራኤላውያን ልክ እግዚአብሔር ባዘዘው መሠረት የማደራያውን ድንኳን ስለ ሠሩ፣ የእግዚአብሔር ክብር ወደ ድንኳኑ ገባ።

ዘጸአት 40:34-35 እናንብብ።

34 ከዚያም ደመናው የመገናኛውን ድንኳን ሸፈነ፤ የእግዚአብሔርም ክብር ማደራያውን ሞላ።

35 ደመናው በላዩ ላይ ስለ ነበረና የእግዚአብሔርም ክብር ማደራያውን ስለሞላው፣ ሙሴ ወደ መገናኛው ድንኳን መግባት አልቻለም።

-እስራኤላውያን ልክ እግዚአብሔር ባዘዘው መሠረት የማደራያውን ድንኳን ባይሠሩት ኖሮ፣ የእግዚአብሔር ክብር ድንኳኑን ይሞላው ነበር?

- አይሞላውም።

- እስራኤላውያን ልክ እግዚአብሔር ባዘዘው መሠረት የማደራያውን ድንኳን ስለ ሠሩት፣ የእግዚአብሔር ክብር ድንኳኑን ሞላው።

- እስራኤላውያን በራሳቸው መንገድ እግዚአብሔርን መቅረብ ችለዋል?

- አልቻሉም።

- እስራኤላውያን ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ የሚችሉበት ብቸኛ መንገድ ምን ነበር?

- የእግዚአብሔር መንገድ

- የእግዚአብሔርን መንገድ በምን እናውቃለን?

- በእግዚአብሔር መጽሐፍ፣ በመጽሐፍ ቅዱስ አማካይነት።

ትምህርት 36

1. ሙሴ በሲና ተራራ አናት ላይ ከእግዚአብሔር ጋር በመነጋገር ላይ ሳለ፣ እስራኤላውያን ከተራራው ግርጌ ምን እያደረጉ ነበር?

- እስራኤላውያን ከወርቅ ጥጃ ሠርተው እያመለኩ ነበር።

2. እስራኤላውያን የወርቅ ጥጃ እያመለኩ እንደ ነበር እግዚአብሔር አውቋል?

- አዎን።

3. እግዚአብሔር በእስራኤላውያን ላይ ተቆጥቶ ነበር?

- አዎን።

- እግዚአብሔር በእስራኤላውያን ላይ ስለ ተቆጣ ሊያጠፋቸው ፈለገ።

4. እግዚአብሔር፣ እስራኤላውያንን በሙሉ ያላጠፋቸው ለምን ነበር?

- ምክንያቱም ሙሴ፣ እግዚአብሔር እስራኤላውያንን እንዳያጠፋ ጸለየ።

5. ሙሴ ከሲና ተራራ ግርጌ ሲደርስ ምን አደረገ?

- ሙሴ በእስራኤላውያን ሁኔታ በጣም ተቆጥቶ ስለ ነበር የእግዚአብሔር ትእዛዛት የተጻፈባቸውን ሁለት የምስክር ጽላቶች ሰበራቸው።

6. ሙሴ ዐሥርቱ ትእዛዛት የተጻፈባቸውን ሁለት የድንጋይ ጽላቶች ስለ ሰበረ፣ እግዚአብሔር ሙሴን ምን አለው?

- ሙሴ ሁለት የድንጋይ ጽላቶች ጠርቦ፣ እግዚአብሔር በድጋሚ

አሥርቱን ትእዛዛት እንዲጽፍባቸው ወደ ተራራው ጫፍ እንዲወስድ ነገረው።

7. እስራኤላውያን ልክ እግዚአብሔር እንደ ነገራቸው የማደራያውን ድንኳን ባይሠሩ ኖሮ፤ የእግዚአብሔር ክብር በድንኳኑ ውስጥ ይገባ ነበር?

- አይገባም ነበር።

8. እስራኤላውያን በራሳቸው መንገድ ወደ እግዚአብሔር መቅረብ ይችሉ ነበር?

- አይችሉም ነበር።

9. እስራኤላውያን ወደ እግዚአብሔር የሚቀርቡበት ብቸኛው መንገድ ምን ነበር?

- የእግዚአብሔር መንገድ።

10. የእግዚአብሔርን መንገድ እንዴት ማወቅ እንችላለን?

- በእግዚአብሔር መጽሐፍ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ አማካይነት።

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ከግብፅ ከባርነት ያወጣና ይመራ ዘንድ ሙሴን መረጠው።

- ሙሴ የእግዚአብሔር መልእክተኛም ነበር።

- እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን መናገር ሲፈልግ፤ መልሶ ለእስራኤላውያን ይነግር ዘንድ፤ ለሙሴ ይናገር ነበር።

- እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን መናገር የፈለገውን ሁሉ እንዲናገር ሙሴን መራው።

- በተጨማሪም፤ እግዚአብሔር በጽሑፍ እንዲተላለፉ የፈለጋቸውን ነገሮች ሁሉ እንዲጽፍ እግዚአብሔር ሙሴን መራው።

- በእግዚአብሔር መጽሐፍ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉትን የመጀመሪያዎቹን አምስት መጻሕፍት የጻፈው ሙሴ ነበር።

- ሙሴ ምን መጻፍ እንዳለበት እንዴት አወቀ?

- ሙሴ እግዚአብሔር ሊል የፈለገውን ሁሉ እንዲጽፍ እግዚአብሔር መራው።

- እስራኤላውያን ግብፅን ለቅቀው በምድረ በዳ ውስጥ ይጓዙ ነበር።

- እስራኤላውያን በምድረ በዳ ላይ በመጓዝ ላይ ሳሉ፤ የሚሄዱበትን መንገድ በምን አወቁ?

- እግዚአብሔር መራቸው።

ዘጸአት 40:36-38 እናንብብ።

36- በእስራኤላውያን ጉዞ ሁሉ ደመናው ከማደራያው ላይ በተነሣ ጊዜ፤ ይጓዙ ነበር፤

37- ደመናው ካልተነሣ ግን፤ እስሚኑሃበት ቀን ድረስ አይጓዙም ነበር።

38- ስለዚህ በጉዞአቸው ወቅት፤ በእስራኤል ቤት ፊት ሁሉ የእግዚአብሔር ደመና በቀን ከማደራያው በላይ፤ በሌሊትም እሳቱ በደመናው ውስጥ ነበር።

- እግዚአብሔር እስራኤላውያን እንዲቆሙ ሲፈልግ፣ ደመናው ባለበት እንዲቆም ያደርገዋል።

- እግዚአብሔር እስራኤላውያን እንዲጓዙ ሲፈልግ፣ ደመናው እንዲሄድ ያደርገው ነበር።

- እግዚአብሔር አሥርቱን ትእዛዛት ለእስራኤላውያን ከሰጠ በኋላ፣ እና እስራኤላውያንም የማደራያውን ድንኳን ከሠሩት በኋላ፣ እግዚአብሔር ደመናውን አነሣው።

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን የመራቸው ወዴት ነበር?

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ለቅድመ - አባታቸው ለአብርሃም ተስፋ ወደ ገባለት ወደ ከነዓን ምድር ነበር የመራቸው።

- እስራኤላውያን ደመናውን ተከተሉ፣ እግዚአብሔርም ወደ ከነዓን ድንበር መራቸው።

- እስራኤላውያን ወደ ከነዓን ድንበር እንደ ደረሱ፣ እግዚአብሔር ሙሴን ምን አድርግ አለው?

ዘጉልቁ 13:1-2 እናንብብ።

1- እግዚአብሔር ሙሴን እንዲህ አለው፤

2- «ለእስራኤላውያን የምሰጣቸውን የከነዓንን ምድር እንዲሰልፉ ጥቂት ሰዎች ላክ፤ ከእያንዳንዱም የአባቶች ነገድ አለቃ ይላክ።»

- እግዚአብሔር ሙሴን ከአሥራ ሁለቱ ነገድ ምድሪቱን የሚሰልፉ አንድ አንድ ሰው ምረጥ አለው።

- ሙሴ እግዚአብሔርን ታዘዘ። አሥራ ሁለቱ ሰዎች ምድሪቱን እንዲሰልፉ ላከ።

ዘጉልቁ 13:3 እናንብብ።

3- ስለዚህ ሙሴ በእግዚአብሔር ትእዛዝ ከፋራን ምድረ በዳ እነዚህን ላካቸው፤ ሁሉም የእስራኤላውያን አለቆች ነበሩ።

- ሙሴ የከነዓንን ምድር እንዲሰልፉ አሥራ ሁለቱን ሰዎች ከመላኩ በፊት፣ ምን አላቸው?

ዘጉልቁ 13:17-21 እናንብብ።

17- ሙሴም ከነዓንን እንዲሰልፉ በላካቸው ጊዜ እንዲህ አላቸው፤ «ኔጌብን ዘልቃችሁ ወደ ተራራማው አገር ግቡ።

18- ምድሪቱም ምን እንደምትመስልና የሚኖሩበትም ሰዎች ብርቱዎች ወይም ደካሞች፣ ጥቂቶች ወይም ብዙዎች መሆናቸውን እዩ።

19- የሚኖሩበት ምድር ምን ዓይነት ናት? መልካም ወይስ መጥፎ? የሚኖሩባቸውስ ከተሞች ምን ይመስላሉ? በግንብ ያልታጠሩ ናቸው ወይስ የተመሸጉ?

20- ዐፈሩስ እንዴት ያለ ነው? ለም ወይስ ደረቅ? ደናም ወይስ ደን አልባ? በተቻለ መጠን ከምድሪቱ ፍሬ ይዛችሁ ኑ።»

21- ስለዚህ ወጥተው ከጺን ምድረ በዳ አንሥቶ በሴቦ ሐማት በኩል እስከ ረከብ ድረስ ዘልቀው ምድሪቱን አጠኑ።

- ከአርባ ቀናት በኋላ፣ አሥራ ሁለቱ ሰዎች ከነዓንን ከመሰለል ተመለሱ።

- አሥራ ሁለቱ ሰዎች ለሙሴና ለአስራኤላውያን የነገሯቸው ይህ ነው።

ዘጎልቁ 13:27-29 እናንብብ።

27- ለሙሴም እንዲህ ብለው ነገሩት፤ «ወደ ላክሽን ምድር ዘልቀን ገባን፤ ማርና ወተት የምታፈስስ ናት፤ ፍሬዋም ይኸው።

28- በዚያ የሚኖሩት ሰዎች ግን ኃያላን ሲሆኑ፤ ከተሞቹም የተመሸጉና ትላልቅ ናቸው፤ እንዲያውም የዓናቅን ዝርያዎች በዚያ አይተናል።

29- አማሌቃውያን የሚኖሩት በኔጌብ፤ ኬጢያውያን፤ ኢያቡላውያንና አሞራውያን በኩራብታማው አገር፤ ከነዓናውያን የሚኖሩት ደግሞ በባሕሩ አቅራቢያና በዮርዳኖስ ዳርቻ ነው።»

- የከነዓን ምድር የማር እና የወተት አገር ናት።

- ብዙ እና ኃያላን ሰዎችም ያሉባት አገር ናት።

- የከነዓን ከተሞች ጠንካራ እና ከፍታ ባላቸው ቅጥሮች የተከበቡ ነበሩ።

- ከነዓንን ሲሰልሉ ወደ ከነዓን ከሄዱት አሥራ ሁለት ሰዎች፤ አሥሩ በእግዚአብሔር አላመኑም።

- በእግዚአብሔር ያላመኑት አሥር ሰዎች ለአስራኤላውያን ምን አሏቸው?

ዘጎልቁ 13:31-33 እናንብብ።

31- ከእነርሱ ጋር የወጡት ሰዎች ግን፤ «ከእኛ ይልቅ

ብርቱሞች ስለሆኑ፤ ልናሸንፋቸው አንችልም» አሉ።

32- እነዚህም ስለ ሰለጧት ምድር በአስራኤላውያን መካከል እንዲህ የሚል መጥፎ ወሬ አሰራጩ፤ «ያየናት ምድር የሚኖሩባትን ሰዎች የምትበላ ናት፤ እዚያ ያየናቸው ሰዎች ሁሉ ግዙፎች ናቸው፤

33- ኔፌሊምንም በዚህ አይተናል። የዓናቅ ዝርያዎች የመጡት ከኔፌሊም ነው። ራሳችንን ስናየው እንደ አንበጣ ነበርን፤ በእነርሱ ዓይን የታየውም በዚሁ መልክ ነበር።»

- በእግዚአብሔር ያልታመኑት አሥሩ ሰላዮች ወደ ከነዓን መግባት ያልፈለጉት ለምን ነበር?

- አሥሩ ሰዎች በከነዓን የሚኖሩትን ብዙ እና ኃያላን ሰዎች ፈርተው ነበር።

- አሥሩ ሰዎች እግዚአብሔር በከነዓን የሚኖሩትን ኃያላን ሰዎች የማሸነፍ ብቃት እንዳለው አላመኑም።

- አሥሩ ሰዎች እግዚአብሔር ለአስራኤላውያን ከነዓንን እንደሚሰጥ የገባውን ተስፋ አላመኑም።

- አሥሩ ሰዎች አስራኤላውያን ወደ ከነዓን መግባት እንደሌለባቸው ነገሯቸው።

- ከአሥራ ሁለቱ ሰላዮች መካከል፤ በእግዚአብሔር ያመኑ ሁለት ሰዎች ነበሩ።

- ስማቸውም ካሌብ እና ኢያሱ ይባላሉ።

- ካሌብ እና ኢያሱ እስራኤላውያንን ምን አሏቸው?

ዘጉልቁ 13:30 እናንብብ::

30- ከዚያም ካሌብ ሕዝቡን በሙሴ ፊት ጸጥ አሰኝቶ፤ «እንደሆነ! ምድራቸውን እንወረስ፤ ማሸነፍም እንችላለን አላቸው።»

- ካሌብ እና ኢያሱ ወደ ከነዓን መግባት የፈለጉት ለምን ነበር?

- ካሌብ እና ኢያሱ በከነዓን የሚኖሩት ብዙና ኃያል ሰዎች አልፈሩም ነበር።

- ካሌብ እና ኢያሱ እግዚአብሔር የከነዓንን ሰዎች የማሸነፍ ብቃት እንዳለው አመኑ።

- ካሌብ እና ኢያሱ እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን ከነዓንን እንደሚሰጥ የገባውን ተስፋ እንደሚፈጽመው አመኑ።

- ካሌብና ኢያሱ እስራኤላውያን እግዚአብሔርን መታዘዝና ወደ ከነዓን መግባት እንዳለባቸው አመኑ።

- እስራኤላውያን የሰሙት፤ በእግዚአብሔር ያላመኑትን አሥር ሰዎች ወይስ በእግዚአብሔር ያመኑትን ሁለት ሰዎች፡- ካሌብን እና ኢያሱን ነበር?

ዘጉልቁ 14:1-4 እናንብብ::

1- በዚያች ሌሊት ማኅበረሰቡ ሁሉ ድምፁን ከፍ አድርጎ ጮኸና አለቀሰ።

2- እስራኤላውያን በሙሉ በሙሴና በአሮን ላይ አጉረመረሙ፤ ማኅበሩም ሁሉ እንዲህ አላቸው፤ «ምነው በግብፅ ወይም በዚህ ምድረ በዳ ሞተን ባረፍነው ኖሮ፤

3- እግዚአብሔር ወደዚች ምድር የሚያመጣን ለምንድን ነው? በሰይፍ እንድንወድቅ ነውን? ሚስቶቻችንና ልጆቻችንም ይማረካሉ፤ ታዲያ ወደ ግብፅ መመለሱ አይቻለንም?»

4-እርስ በርሳቸውም፤ «አለቃ መርጠን ወደ ግብፅ እንመለስ» ተባባሉ።

- እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ያላመኑትን አሥር ሰዎች አደመጡ፤ እና ወደ ከነዓን ምድር መግባትም አልፈለጉም።

- ካሌብ እና ኢያሱ በድጋሚ ለእስራኤላውያን ተናገሯቸው።

ዘጉልቁ 14:6-9 እናንብብ::

6- ምድሪቱን ከሰለሷት መካከል የነበሩት የነጭ ልጅ ኢያሱና የዩፎኒ ልጅ ካሌብ ልብሳቸውን ቀደዱ፤ ለመላው የእስራኤል ማኅበርም እንዲህ አሉ።

7- «ዘረን ያየናትና የሰለልናት ምድር እጅግ ሲበዛ መልካም ናት።

8- እግዚአብሔር በእኛ ደስ ከተሰኘብን ማርና ወተት ወደምታፈለው ወደዚያች ምድር መርቶ ያገባናል፤ ለእኛም ይሰጠናል።

9- ብቻ በእግዚአብሔር ላይ አታምፁ፤ እንደ እንጆራ እንጉርሳቸዋለንና የምድሪቱን ሰዎች አትፍሯቸው። ጥላቸው ተገድሏል፤ እግዚአብሔርም ከእኛ ጋር ነውና አትፍሯቸው።»

- ካሌብ እና ኢያሱ እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ላይ እንዳያምፁ ለመናገራቸው፡፡

- ካሌብ እና ኢያሱ ለእስራኤላውያን እግዚአብሔር የከነዓንን ሰዎች የማሸነፍ ብቃት እንዳለው ነገሯቸው፡፡

- እስራኤላውያን ወደ ከነዓን ምድር ለመሄድ ተስማሙ?

ዘጉልቁ 14:10 እናንብብ፡፡

10- መላው ማኅበር ግን በድንጋይ ሊወግሯቸው ተነጋገሩ፡፡

- እስራኤላውያን አስከዚህ ጊዜ ድረስ ወደ ከነዓን ለመግባት አልፈለጉም፡፡

- እስራኤላውያን አስከዚህ ጊዜ ድረስ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ አልፈለጉም፡፡

- እስራኤላውያን ካሌብን፣ ኢያሱን እና ሙሴን በድንጋይ ሊወግሯቸው ፈለጉ፡፡

- እስራኤላውያን ምን እንደሚናገሩ እግዚአብሔር ሰምቶአል?

- አዎን፡፡

- እስራኤላውያን ወደ ከነዓን ምድር መግባት እንደማይፈልጉ እግዚአብሔር አውቋል?

- አዎን፡፡

- እስራኤላውያን አምላካቸው ከነዓናውያንን ለማሸነፍ ብቃት እንዳለው አላማመናቸውን እግዚአብሔር አውቋል?

- አዎን፡፡

- እግዚአብሔር፣ ለእስራኤላውያን ከነዓንን ለመስጠት የገባውን ቃል አላማመናቸውን አውቋል?

- አዎን፡፡

- እስራኤላውያን እግዚአብሔር ከነዓንን ለእነርሱ ለመስጠት የገባውን ቃል እንደሚጠብቅ አላመኑም፡፡

- በእግዚአብሔር ቃል (መልእክት) ካላመኑን? እግዚአብሔርን ምን እያልነው ነው?

- ውሸታም፡፡

- እስራኤላውያን በእግዚአብሔር መልእክት አላመኑም፡፡

- እስራኤላውያን እግዚአብሔርን ውሸታም አሉት፡፡

- እግዚአብሔር እንዲህ አላቸው፡-

ዘጉልቁ 14:26-32 እናንብብ፡፡

26- እግዚአብሔር ሙሴን እና አርንን እንዲህ አላቸው፡-

27- «ይህ ክፉ ማኅበረሰብ በእኔ ላይ የሚያጉረመርመው እስከ መቼ ድረስ ነው? የእነዚህን ነጭናጮች እስራኤላውያን ማጉረምረም ሰምቻለሁ፡፡

28- ስለዚህ እንዲህ በላቸው፤ «እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ እኔ ሕያው ነኝ፤ ስትናገሩ የሰማኋችሁን እነዚያን ነገሮች አደርግባችኋለሁ፤

29- በተደረገው ቁጠራ መሠረት፤ ሃያ ዓመት ወይም ከዚያ በላይ የሆናችሁና በእኔም ላይ ያጉረመረማችሁ ሁሉ በድናችሁ በዚህ ምድረ በዳ ይወድቃል፡፡

30- መኖሪያችሁ እንድትሆን በጽኑ ወደማልሁላችሁ ምድር ከዩፎኒ ልጅ ከካሌብና ከነዌ ልጅ ከኢያሱ በስተቀር ከእናንተ አንዳችሁም አትገቡባትም፡፡

31- ይማረካሉ ያላችኋቸውን ልጆቻችሁን ግን አገባቸዋለሁ፤ እናንተ የናቃችኋትን ምድር እነርሱ ይደሰቱባታል።

32- እናንተ ግን፤ በድናችሁ በዚሁ ምድረ በዳ ወድቆ ይቀራል።»

- እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ለማመን ባለመፈለጋቸው ምክንያት፤ ወደ ከነዓን የገቡት እነማን ብቻ ናቸው?

- ካሌብ፤ ኢያሱ እና የእስራኤላውያን ልጆች ብቻ።

- እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ባለማመናቸው ምክንያት፤ እግዚአብሔር በምን ቀጣቸው?

- ወደ ከነዓን እንዳይገቡ በማድረግ።

- በምድረ በዳ እንዲሞቱ በማድረግ።

- እግዚአብሔር ሁልጊዜም በእርሱ ለማመን ያልፈለጉትን ሰዎች የሚቀጣው በሞት ነው።

- የኖን ዘመን ሰዎች በእግዚአብሔር ለማመን ባለመፈለጋቸው እግዚአብሔር በሞት ቀጣቸው።

- የሰዶም እና የጎሞራ ሰዎች በእግዚአብሔር ስላላመኑ፤ እግዚአብሔር በሞት ቀጣቸው።

- ፈርዖንና ግብፃውያን በእግዚአብሔር አላመኑም ስለዚህ እግዚአብሔር በሞት ቀጣቸው።

- እግዚአብሔር በእርሱ ለማመን ያልፈለጉትን ሁሉ በዘላለማዊው የእሳት ባሕር ውስጥ በሞት ይቀጣቸዋል።

ትምህርት 37

1. በእግዚአብሔር መጽሐፍ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙትን አምስት መጻሕፍት የጻፈው ማን ነበር?

- ሙሴ።

2. ሙሴ ምን መጻፍ እንዳለበት በምን አወቀ?

- እግዚአብሔር እንዲጻፉ የፈለጋቸውን ነገሮች በጽሑፍ እንዲያስቀምጥ እግዚአብሔር መራው።

3. እስራኤላውያን በምድረ በዳ በመጓዝ ላይ ሳሉ፤ የሚሄዱበትን መንገድ በምን አወቁ?

- እግዚአብሔር መራቸው።

4. እግዚአብሔር እስራኤላውያንን የመራቸው ወዴት ነበር?

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ለቅድመ- አባታቸው ለአብርሃም ተስፋ ወደ ገባለት ወደ ከነዓን ምድር እየመራቸው ነበር።

5. እስራኤላውያን ወደ ከነዓን ድንበር እንደ ደረሱ፤ እግዚአብሔር ሙሴን ምን እንዲያደርግ ነገረው?

- እግዚአብሔር፤ ሙሴ ከአሥራ ሁለቱ ነገዶች አንድ አንድ ሰው መርጦ የከነዓንን ምድር እንዲሰልጥ እንዲያደርግ ነገረው።

6. በእግዚአብሔር ያላመኑት አሥሩ ሰዎች እስራኤላውያን ወደ ከነዓን እንዲገቡ ያልፈለጉት ለምን ነበር?

- አሥሩ ሰዎች በከነዓን የሚኖሩትን ብዙ እና ኃያላን ሰዎች ፈርተው ነበር።

- አሥሩ ሰዎች እግዚአብሔር የከነዓንን ሰዎች ለማሸነፍ ብቃት ያለው መሆኑን አላመኑም።

- አሥሩ ሰዎች እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን የከነዓንን ምድር

ለመስጠት የገባውን ቃል አላመኑም ነበር።

7. ካሌብ እና ኢያሱ ወደ ከነዓን ምድር መግባት የፈለጉት ለምን ነበር?

- ካሌብ እና ኢያሱ በከነዓን የሚኖረውን ብዙ ሕዝብና ኃያላን ሰዎች አልፈሩም።

- ካሌብ እና ኢያሱ እግዚአብሔር የከነዓንን ሰዎች የማሸነፍ ብቃት እንዳለው አመኑ።

- ካሌብ እና ኢያሱ እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን የከነዓንን ምድር አወርሳችኋለሁ ብሎ የገባውን ቃል እንደሚጠብቅ አመኑ።

8. በእግዚአብሔር ቃል የማናምን ከሆነ፣ እግዚአብሔርን ምን እያልነው ነው?

- ውሸታም።

9. እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ባለማመናቸው ምክንያት፣ ወደ ከነዓን መግባት የቻሉት እነማን ብቻ ናቸው?

- ካሌብ፣ ኢያሱ እና የእስራኤላውያን ልጆች።

10. እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ለማመን ባለመፈለጋቸው ምክንያት፣ እግዚአብሔር በምን ቀጣቸው?

- ወደ ከነዓን እንዳይገቡ በማድረግ።

- በምድረ በዳ እንዲሞቱ በማድረግ።

- እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ስላላመኑ፣ ወደ ከነዓን አልገቡም፤ ነገር ግን በምድረ በዳ ተቅበዘበዙ።

- እስራኤላውያን ቃዴስ በደረሱ ጊዜ በዚህ ውኃ አልነበረም።

- እስራኤላውያን ምን ያደረጉ ይመስላችኋል?

ዘጉልቁ 20:1-5 እናንብብ።

1- በመጀመሪያ ወር ለመላው የእስራኤል ማኅበረሰብ ወደ ጺን ምድረ በዳ መጥተው በቃዴስ ተቀመጡ፤

2- በዚህ ጊዜ ለማኅበረሰቡ የማሆን ውኃ አልነበረም፤ ሕዝቡም ሙሴን እና አሮንን በመቃወም ተሰባሰቡ።

3- ሙሴን ተጣሉት፤ እንዲህም አሉት፤ «ወንድሞቻችን በእግዚአብሔር ፊት በሞቱ ጊዜ ምነው እኛም ያኔ ሞተን ባረፍነው ኖሮ።

4- የእግዚአብሔርን ማኅበረሰብ ወደዚህ ምድረ በዳ ያመጣችሁት ለምንድን ነው! ከነከብቶቻችን እዚህ እንድናልቅ ነውን?

5- ከግብፅ አውጥታችሁ እህል ወይም በለስ፣ ወይም ወይም ሮማን ወደሌለበት ወደዚህ ክፉ ቦታ ያመጣችሁንስ ለምንድን ነው? የሚጠጣ ውኃ እንኳ ታጣ!»

- እስራኤላውያን ውኃ ባልነበራቸው ጊዜ፣ እግዚአብሔር ውኃ እንደሚሰጣቸው አመኑ?

- አላመኑም።

- እስራኤላውያን ያደረጉት ምንድን ነበር?

- ሙሴን እና አሮንን ነቀፉአቸው።

- እስራኤላውያን ውኃ በሚያጡበት ጊዜ ማድረግ የነበረባቸው ምንድን ነበር?

- እግዚአብሔር ውኃን እንዲሰጣቸው መለመን ነበረባቸው።

- ባለፈው ጊዜ፣ እግዚአብሔር ከዐለት ውኃ ሰጥቶአቸዋል።

- እስራኤላውያን፣ እግዚአብሔር ውኃ እንዲሰጣቸው ያልለመኑት ለምን ነበር?

- በእግዚአብሔር ስላላመኑ።

- ዛሬ፤ ብዙ ሰዎች እንደ እስራኤላውያን ናቸው።

- እግዚአብሔር ዝናብ እየሰጠ ሰብል እንዲያድግ ቢያደርግም፤ ዛሬም ብዙዎች በእርሱ አያምኑም።

- ሙሴ እና አሮን ውኃ በታጣበት ጊዜ ምን አደረጉ?

ዘጉልቁ 20:6 እናንብብ።

6- ሙሴና አሮን ከማኅበረሰቡ ወደ መገናኛው ድንኳን ደጃፍ ሄደው በግንባራቸው ተደፉ፤ የእግዚአብሔርም ክብር ተገለጠላቸው።

- ሙሴ እና አሮን በእግዚአብሔር አመኑ።

- ሙሴ እና አሮን እግዚአብሔር ውኃን እንዲሰጣቸው ለመኑት።

- ሙሴ እና አሮን ለእስራኤላውያን ውኃን መስጠት ችለዋል!

- አልቻሉም።

- ለምን አልቻሉም?

- ምክንያቱም ያሉት በምድረ በዳ ነበር።

- እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን ውኃን ሊሰጣቸው ካልፈለገ፤ ምን ይሆናል?

- ሁሉም እስራኤላውያን ይሞታሉ።

- እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን ውኃ ለመስጠት ወሰነ?

ዘጉልቁ 20:7-8 እናንብብ።

7- እግዚአብሔር ሙሴን እንዲህ አለው።

8- «በትራቱን ውሰድ፤ አንተና ወንድምህ አሮን ማኅበሩን በአንድነት ሰብስቡ፤ እነርሱም እያዩ ዐለቱን ተናገሩት። ዐለቱም ውኃ ያወጣል። አንተም ለማኅበረሰቡ ከዐለት ውኃ ታወጣላቸዋለህ፤ እነርሱና ከብቶቻቸውም ይጠጣሉ።»

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ስለ ወደደ፤ ውኃ ሊሰጣቸው ወሰነ።

- እግዚአብሔር ሙሴ ውኃ እንዲያወጣላቸው ምን እንዲያደርግ አዘዘው?

- እግዚአብሔር ሙሴን ዐለቱ እንዲናገር አዘዘው።

- ባለፈው ጊዜ እስራኤላውያን ውኃ በፈለጉበት ወቅት፤ እግዚአብሔር ሙሴን ዐለቱን እንዲመታ አዝዞት ነበር።

- አሁን ግን፤ እግዚአብሔር ሙሴ ለአለቱ እንዲናገር አዘዘው።

- ሙሴ ምን አደረገ?

ዘጉልቁ 20:9-11 እናንብብ።

9- ስለዚህም ሙሴ ልክ እንደ ታዘዘው በትሩን ከእግዚአብሔር ፊት ወሰደ።

10- እርሱና አሮንም ማኅበሩን በዐለቱ ፊት አንድ ላይ ሰበሰቡ። ሙሴም፤ «እናንተ ዐመፀኞች አድምጡ፤ ከዚህ ዐለት እኛ ለእናንተ ውኃ ማውጣት አለብን?» አላቸው።

11- ከዚያም ሙሴ እጁን ዘርግቶ በበትሩ ዐለቱን ሁለት ጊዜ መታው፤ ውኃውም ተንዶለደለ፤ ማኅበረሰቡና ከብቶቻቸውም ጠጡ።

- ሙሴ ለዐለቱ ተናገረን?
- አልተናገረም።

- ሙሴ ምን አደረገ?
- እርሱ ዐለቱን ሁለት ጊዜ መታው

- ሙሴ ዐለቱን ለምን መታው?
- በእስራኤላውያን ድርጊት ተዘላቂቶች ስለነበር።

- ሙሴ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ጣለ?
- አዎን

- ከዚያስ እግዚአብሔር ሙሴንና አሮንን ምን አላቸው?

ዘኁልቁ 20:12 እናንብብ።

12- ነገር ግን እግዚአብሔር ሙሴን እና አሮንን፤ «በእስራኤላውያን ፊት እኔን ቅዱስ አድርጋችሁ ለማክበር ስላልታመናችሁብኝ ይህን ማኅበረሰብ ወደምሰጠው ምድር ይዛችሁ አትገቡም» አላው።

- ሙሴ እና አሮን ዐለቱን ከመናር ይልቅ ስለ መቱት፤ እግዚአብሔር ቀጣቸው?
- አዎን።

- እግዚአብሔር ሙሴን እና አሮንን የቀጣቸው በምን ነበር?

- እግዚአብሔር ወደ ከነዓን ምድር አትገቡም አላቸው።

- አሮን የሚሞትበት ጊዜ በደረሰ ጊዜ፤ እግዚአብሔር፤ ሙሴ አሮንን በአቅራቢያው ወደማገኝ የተራራ ጫፍ ይዞት እንዲወጣ ነገረው።

ዘኁልቁ 20:23-25 እና 28 እናንብብ።

23- እግዚአብሔርም በኤዶም ወለን አጠገብ ባለው በሐር ተራራ ሙሴን እና አሮንን እንደዚህ አላቸው፤

24- «አሮን ወደ ወገኖቹ ይሰበሰባል፤ ሁለታችሁም በመሪባ ውኃ በትእዛዜ ላይ ዐምፃችኋልና በእስራኤላውያን ወደምሰጣት ምድር አይገባም።»

25- አሮንና ልጁን አልዓዛርን ወደ ሐር ተራራ ይዘሃቸው ውጣ።»

28- ሙሴም የአሮንን ልብስ አውልቆ ልጁን አልዓዛርን አለበሰው። አሮንም እዚያው ተራራው ጫፍ ላይ ሞተ። ከዚያም ሙሴና አልዓዛር ከተራራው ወረዱ።

- በተራራው ጫፍ ላይ አሮን ሞተ።

- አሮን ወደ ከነዓን ምድር ገባ?
- አልገባም።

- ለምን አልገባም?
- ምክንያቱም አሮን በእግዚአብሔር ላይ ዐመፀ።

- እግዚአብሔር ቃሉን ጠበቀ ወይ?
- አዎን፤
- እግዚአብሔር ሁልጊዜም ቃሉን ይጠብቃል።

- የአሮንን ሊቀ ካህንነት የተረከበው ማን ነበር?
- የአሮን ልጅ፣ አልዓዛር።

- ከብዙ ጊዜ በኋላ፣ አንድ ቀን እስራኤላውያን በድጋሚ አጉረመረሙ።

ዘኁልቁ 21:4-5 እናንብብ።

4- እስራኤላውያን በኤዶም ዙሪያ ለመሄድ ስላሰቡ ከሐር ተራራ ተነሥተው ወደ ቀይ ባሕር በሚወስደው መንገድ ተጓዙ፤ ይሁን እንጂ ሕዝቡ በመንገድ ላለ ትዕግሥቱ አለቀ፤

5- በእግዚአብሔር እና በሙሴም ላይ ተነሥተው በምድረ በዳ እንድንሞት ከግብፅ ያወጣችሁን ለምንድን ነው? ምግብ የለ! ውኃ የለ! ይህን የማይረባ ምግብ ሰውነታችን ተጸይፎታል» ሲሉ ተናገሩ።

- እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን ውኃ ቢሰጣቸውም እንኳ፣ እስራኤላውያን ማጉረምረማቸውን ቀጠሉ።

- እስራኤላውያን ማጉረምረማቸውን ስለ ቀጠሉ፣ እግዚአብሔር ምን አደረገ?

ዘኁልቁ 21:6 እናንብብ።

6- በዚህ ጊዜ እግዚአብሔር መርዘኛ እባቦች ሰደደባቸው፤ ሕዝቡን ነደፉ፤ ብዙ እስራኤላውያንም ሞቱ።

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ብዙ መርዘማ እባቦችን በመላክ ቀጣቸው።

- መርዘማዎቹ እባቦች በሁሉም ቦታ ነበሩ።

- ብዙዎቹ እስራኤላውያን በእባቦቹ ተነድፈው ሞቱ።

- ኃጢአት ከእባቦች ጋር የሚመሳሰለው በምን ነው?

- እባቦች እስራኤላውያንን ነድፈው እንደገደሏቸው ሁሉ፣ ኃጢአትም ሰዎችን ነድፎ ይገድላል።

- እስራኤላውያን ከመርዘማዎቹ እባቦች ማምለጥ ችለዋል?

- አልቻሉም።

- ለምን አልቻሉም?

- ምክንያቱም መርዘማዎቹ እባቦች በሁሉም ቦታ ነበሩ።

- እግዚአብሔር በእርሱ የሚያምኑትን ሰዎች ለመቅጣት ሲወስን፣ ሰዎች ከቅጣቱ የሚያመልጡበት ምንም ቦታ የለም።

- በኖኅ ዘመን፣ ከመርከቡ ውጭ የነበሩት የሚያመልጡበት ቦታ ነበራቸው?

- አልነበራቸውም።

- በሰዶም እና በጎሞራ ዘመን፣ በከተማዎቹ ውስጥ የነበሩት ሰዎች ማምለጫ ቦታ ነበራት?

- አልነበራቸውም።

- የሎጥ ሚስት ወደ ሰዶም እና ጎሞራ ወደ ኋላዋ በተመለከተ ጊዜ መምለጫ ነበራት?

- አልነበራትም።

- እግዚአብሔር በእርሱ የማያምኑትን ሰዎች ለመቅጣት

ሲወስን፤ ሰዎች ከእርሱ የሚያመልጡበት አንድም ቦታ የለም።

- ብዙዎቹ እስራኤላውያን በሞቱበት ጊዜ፤ የቀሩት እስራኤላውያን ምን አደረጉ?

ዘኁልቁ 21:7 እናንብብ።

7- ሕዝቡም ወደ ሙሴ መጥቶ፤ «በእግዚአብሔርና በአንተ ላይ በመናገራችን በድሰናል፤ እባቦቹን ከእኛ እንዲያርቅልን ወደ እግዚአብሔር ጸልይልን» አሉ፤ ሙሴም ስለ ሕዝቡ ጸለየ።

- እስራኤላውያን ኃጢአት መሥራታቸውን አምነዋል?

- አዎን።

- እስራኤላውያንን ሙሴ እና እግዚአብሔር እንዲረዷቸው ጠይቀዋል?

- አዎን።

- እስራኤላውያን ራሳቸውን ከእባቦች ማዳን ችለዋል?

- አልቻለም።

- ሙሴ እስራኤላውያንን ከእባብ ማዳን ችሏልን?

- አልቻለም።

- እስራኤላውያን ብቻውን ከእባቦች ማዳን የቻለ ማን ነበር?

- እግዚአብሔር።

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ረድቷል?

ዘኁልቁ 21:8-9 እናንብብ።

8- እግዚአብሔር ሙሴን፤ «እባብ ሠርተህ በዕንጨት ላይ ስቀለው፤ የተነደፈውም ሁሉ ወደ እርሱ በማየት ይድናል» አለው፤

9- ስለዚህ ሙሴ የናስ እባብ ሠርቶ በዕንጨት ላይ ስቀለ።

- ሙሴ እስራኤላውያንን ለማዳን ምን እንዲያደርግ ነበር እግዚአብሔር የነገረው?

- የነሐስ እባብ እንዲሠራና በዕንጨት ላይ እንዲሰቅለው ነበር።

- እስራኤላውያን ከሞት መዳን ካስፈለጋቸው፤ ምን ማድረግ ነበረባቸው?

- በዕንጨት ላይ የተሰቀለውን የነሐስ እባብ መመልከት ነበረባቸው።

ዘኁልቁ 21:9-10 እናንብብ።

- ከዚህ በኋላም በእባብ የተነደፈ ሁሉ እየሄደ የነሐሱን እባብ አየ፤ ዳነም።

- በዕንጨት ላይ የተሰቀለውን የነሐስ እባብ የተመለከቱት እስራኤላውያን በሕይወት መቆየት ቻሉ?

- አዎን።

- እስራኤላውያን ቢጸልዩ ሆኖም ግን ወደ ናሱ እባብ ባይመለከቱ መዳን አይችሉም ነበር።

- እስራኤላውያን ወደ እባቡ ሳይመለከቱ ለእግዚአብሔር መሠዊያ

ቢያቀርቡ፣ እግዚአብሔር ያድናቸዋል?

- አያድናቸውም።

- እስራኤላውያን መዳን እንዲችሉ፣ እግዚአብሔር ያለውን ብቻ መታዘዝ ነበረባቸው።

- እስራኤላውያን መዳን እንዲችሉ፣ የእግዚአብሔርን መንገድ ብቻ መከተል ነበረባቸው።

- እስራኤላውያን መዳን እንዲችሉ፣ በእንጨት ላይ የተሰቀለውን እባብ ብቻ መመልከት ነበረባቸው።

- የነሐሴ እባብ እስራኤላውያንን የማዳን ኃይል ነበረው?
- አልነበረውም።

- እስራኤላውያንን የማዳን ኃይል የነበረው ማን ብቻ ነበር?
- እግዚአብሔር።

- እግዚአብሔር፣ ከነሐስ የተሠራውን እባብ የተመለከቱት ሰዎች በሙሉ አዳነ።

- እግዚአብሔር፣ በእንጨት ላይ የተሰቀለውን የነሐስ እባብ የተመለከቱትን አድኗቸዋል።

- እስራኤላውያን ኃጢአት ሞትን አምጥቶባቸዋል?
- አዎን።

- የእስራኤላውያን ኃጢአት ሞትን ቢጠራባቸውም፣ የናሱን እባብ ለተመለከቱት እግዚአብሔር ምን አደረገላቸው?

- እግዚአብሔር አዳናቸው።

ትምህርት 38

1. እስራኤላውያን ውኃ ባጡበት ጊዜ፣ እግዚአብሔር ውኃ እንደሚሰጣቸው አምነው ነበር?

- አላመኑም።

2. እስራኤላውያን ውኃ ባጡበት ጊዜ ምን ማድረግ ነበረባቸው?
- ውኃ እንዲሰጣቸው እግዚአብሔርን መለመን ነበረባቸው።

3. ሙሴ ውኃ እንዲያገኝ እግዚአብሔር ያዘዘው ምንድን ነበር?
- የእግዚአብሔር ትእዛዝ ሙሴ ለዐለቱ እንዲናገር ነበር።

4. ሙሴ እና አሮን ለዓለቱ ከመናገር ፈንታ በመምታታቸው እግዚአብሔር ቀጣቸው?
- አዎን።

5. እግዚአብሔር ሙሴን እና አሮንን የቀጣቸው እንዴት ነበር?
- እግዚአብሔር ወደ ከነዓን ምድር አትገቡም አላቸው።

6. እስራኤላውያን ማጉረምረማቸውን ስለ ቀጠሉ፣ እግዚአብሔር ምን አደረገባቸው?
- እግዚአብሔር ብዙ አባቦችን በመካከላቸው ላከ።

7. ኃጢአት ከእባብ ጋር በምን ይመሳሰላል?
- ልክ እባብ እስራኤላውያንን ነድፎ እንደ ገደላቸው ሁሉ፣ ኃጢአትም ሰዎችን ነድፎ ይገድላቸዋል።

8. እግዚአብሔር፣ ሙሴ እስራኤላውያንን ለማዳን ምን እንዲያደርግ ነገረው?

- ከነሐስ እባብ እንዲሠራና በእንጨት ላይ እንዲሰቅለው።

9. እስራኤላውያን ከሞት እንዲድኑ ምን ማድረግ አለባቸው?

- በእንጨት ላይ የተሰቀለውን የናስ እባብ መመልከት።

10. በእንጨት ላይ የተሰቀለውን የናስ እባብ የተመለከቱ እስራኤላውያን በሕይወት ኖሩ?

- አዎን።

11. የናሱ እባብ እስራኤላውያንን የማዳን ኃይል ነበረው?

- አልነበረውም።

12. እስራኤላውያንን ብቻውን ለማዳን የሚችል ማን ነው?

- እግዚአብሔር።

13. የእስራኤላውያን ኃጢአት ሞትን አምጥቶባቸዋል?

- አዎን።

14. የእስራኤላውያን ኃጢአት ሞት በያመጣባቸውም፣ እግዚአብሔር ወደ ናሱ እባብ የተመለከቱትን ሰዎች ምን አደረጋቸው?

- እግዚአብሔር አዳናቸው።

- እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ስላላመኑ፣ ወደ ከነዓን አልገቡም።

- እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ስላላመኑ፣ ሁሉም ጉልማሶች እስኪያልቁ ድረስ በምድረ በዳ ለአርባ ዓመታት ተንከራተቱ።

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን የቀጣው ለምን ነበር?

- ምክንያቱም ሙሴ ወደ እነርሱ ባመጣው የእግዚአብሔር ቃል ለማመን አልፈሰጉም።

- ሙሴ የእግዚአብሔርን ቃል ወደ እስራኤላውያን እንዳመጣ ሁሉ፣ እኔም የእግዚአብሔርን ቃል ወደ እናንተ አምጥቻለሁ።

- እናንተም እንደ እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ቃል ለማመን ካልፈለጋችሁ፣ እግዚአብሔር እስራኤላውያንን እንደ ቀጣ ሁሉ፣ እናንተንም ይቀጣችኋል።

- ከአርባ ዓመታት በኋላ እንዲሁም ሁሉም ጉልማሳ እስራኤላውያን ከሞቱ በኋላ። እግዚአብሔር ዳግም እስራኤላውያንን ወደ ከነዓን ድንበር መራቸው።

- ሙሴ በእግዚአብሔር ላይ ስላመፀ፣ እስራኤላውያንን እየመራ ወደ ከነዓን ይገባ ዘንድ እግዚአብሔር አልፈቀደለትም።

- እግዚአብሔር ሙሴ እስራኤላውያንን ይዞ ወደ ከነዓን ምድር እንዲገባ ስላልፈቀደ፣ ሌላ መሪ መረጠላቸው።

ዘኁልቁ 27:18-20 እና 22 - 23 እናንብብ።

18- ስለዚህ እግዚአብሔር ሙሴን እንዲህ አለው፤ «መንፈስ ቅዱስ ያደረበትን የነዌን ልጅ ኢያሱን ወስደህ እጅህን ጫንበት።

19- በካህኑ በአልዓዛርና በመላው ማኅበር ፊት እንዲቆም

አድርገው! በፊታቸውም ሹመው!

20- መላው የእስራኤል ማኅበረ ሰብ እንዲታዘዝለትም ከሥልጣንህ ከፍለህ ስጠው::

22- ሙሴም እግዚአብሔር እንዳዘዘው አደረገ! ኢያሱንም ወስዶ በካህኑ በአልዓዛርና በመላው የእስራኤል ማኅበር ፊት አቆመው!

23- ከዚያም እግዚአብሔር በሙሴ አማካይነት ባዘዘው መሠረት እጁን በራሱ ላይ ጭኖ ሾመው::

- እግዚአብሔር በሙሴ ምትክ የመረጠው አዲሱ መሪ ማን ነበር?

- ኢያሱ::

- ኢያሱ አዲሱ የእስራኤላውያን መሪ ከሆነ በኋላ፣ እግዚአብሔር ሙሴን በከነዓን አጠገብ ወደሚገኘው አንድ ተራራ ላይ እንዲወጣ ነገረው::

- በተራራው ጫፍ ላይ፣ እግዚአብሔር ለአብርሃም፣ ለይስሐቅ፣ ለያዕቆብ እና ለዘሮቻቸው ቃል የገባውን የከነዓንን ምድር አሳየው::

ዘዳግም 34:1-4 እናንብብ::

1- ሙሴ ከሞአብ ሜዳ ተነሥቶ ለኢያሪኮ ትይዩ ወደሆነው ፈሰጋ ጫፍ፣ ወደ ናባው ተራራ ወጣ:: በዚያም እግዚአብሔር ምድሪቱን ሁሉ አሳየው፤ ይኸውም ከገለጻድ እስከ ዳን

2- ንፍታሌምን ሁሉ፣ የኤፍሬምንና የሞናሴን ግዛት፣

እስከ ምዕራብ ባሕር ድረስ ያለውን የይሁዳን ምድር ሁሉ

3- ኢጌብንና የዘንባባ ከተማ ከሆነችው ከኢያሪኮ ሸለቆ እስከ ዞዓር ያለውን ምድር ሁሉ ነው::

4- ከዚያም በኋላ እግዚአብሔር ሙሴን «ለአብርሃም፣ ለይስሐቅና ለያዕቆብ፣ ‘ለዘሮቻችሁ እሰጣለሁ’ ብዬ በመሐላ ቃል የገባሁላቸው ምድር ይህች ናት:: በዐይኑ እንድታያት አድርጌአለሁ፤ ነገር ግን ወደዚያ አትሻገርም» አለው::

- ሙሴ እግዚአብሔርን ስላልታዘዘ፣ ወደ ከነዓን እንዲገባ እግዚአብሔር አልፈቀደለትም::

- እግዚአብሔር ሙሴን ወደ ከነዓን አትገባም ብሎ የተናገረውን ቃል ጠበቀ?

- አዎን::

- እግዚአብሔር ሁልጊዜ ቃሉን ይጠብቃል::

- እግዚአብሔር የተናገረውን ፈጽሞ አይሸርም::

- እግዚአብሔር ለሙሴ የከነዓንን ምድር ከተራራው ጫፍ ካሳየው በኋላ፣ ሙሴ ሞተ::

ዘዳግም 34:5 እናንብብ::

5- እግዚአብሔር እንደተናገረው የእግዚአብሔር አገልጋይ ሙሴ በሞዓብ ምድር ሞተ::

- ሙሴ ከሞተ በኋላ፣ እግዚአብሔር ኢያሱን ተናገረው::

- እግዚአብሔር ኢያሱን ወደ ከነዓን ለመግባት ተዘጋጅ አለው::

ኢያሱ 1:1-2 እናንብብ።

1- የእግዚአብሔር ባሪያ ሙሴ ከሞተ በኋላ፤ እግዚአብሔር የሙሴን አገልጋይ የነፃን ልጅ ኢያሱን እንዲህ አለው፤

2- «አነሆ፤ ባሪያዬ ሙሴ ሞቱአል፤ አሁንም አንተና ይህ ሕዝብ ሁሉ ተነሡ፤ ለእስራኤላውያን ወደምሰጣቸው ምድር ለመግባት የዮርዳኖስን ወንዝ ተሻገሩ።

- ሙሴ ከሞተ በኋላ፤ ኢያሱ እስራኤላውያንን ወደ ከነዓን ምድር መራቸው።

- እግዚአብሔር፤ ለአብርሃም እና ለዘሮቹ የከነዓንን ምድር አወርሳለሁ ብሎ የገባውን ቃል ጠብቆአል?

- አዎን።

- እግዚአብሔር ለአብርሃም፤ ለይስሐቅ እና ለያዕቆብ በገባው ቃል መሠረት የከነዓንን ምድር ለእስራኤላውያን ሰጣቸው።

- ሰይጣን እና ፈርዖን፤ እስራኤላውያንን በግብፅ በባርነት ለማቆየት ሞከሩ።

- እግዚአብሔር ግን ከነዓንን ለእስራኤላውያን ለመስጠት የገባውን ቃል ጠበቀ።

- እስራኤላውያን፤ እግዚአብሔር መብልና መጠጥ በምድረ በዳ እንደሚሰጣቸው አላመኑም ነበር።

- እግዚአብሔር ግን ከነዓንን ለእስራኤላውያን ለመስጠት የገባውን ቃል ጠበቀ።

- እግዚአብሔር ሁልጊዜም የገባውን ቃል ይጠብቃል።

- እግዚአብሔር ከገባቸው ተስፋዎች አንዱን እንኳ አያፈርስም።

ኢያሱ 11:23 እናንብብ።

23- ስለዚህ ኢያሱ እግዚአብሔር ሙሴን ባዘዘው መሠረት ምድሪቱን በሙሉ ያዘ፤ እንደ ነገዳቸው አክፋፈል በመመደብም ርስት አድርጎ ለእስራኤላውያን ሰጣቸው።

- አሁን እስራኤላውያን በከነዓን መኖር ጀምረዋል።

- ኢያሱ በሕይወት እስከቆየበት ጊዜ ድረስ፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔርን አመለከቱ።

መሳፍንት 2:7 እናንብብ።

7- ኢያሱ በሕይወት በነበረበት ዘመን ሁሉ እንዲሁም ከእርሱ በኋላ እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን ያደረገውን ታላላቅ ነገሮች ሁሉ ያዩ አለቆች በነበሩበት ዘመን ሁሉ ሕዝቡ እግዚአብሔርን አመለከቱ።

- ከጥቂት ጊዜ በኋላ፤ ኢያሱ አረጀ እና ሞተ።

መሳፍንት 2:8-9 እናንብብ።

8- የእግዚአብሔር አገልጋይ የነፃ ልጅ ኢያሱ በመቶ አሥር ዓመቱ ሞተ።

9- እነርሱም በኩረብታማው በኤፍሬም አገር በምትገኘው ከገዓስ ተራራ በስተ ሰሜን ባለችው በራሱ ርስት ላይ በተምናሔሬስ ቀበሩት።

- ኢየሱ በሕይወት በነበረበት ዘመን ሁሉ፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔርን አመለከቱ።

- ኢየሱ ከሞተ በኋላ፤ እስራኤላውያን ምን አደረጉ?

መሳፍንት 2:10-13 እናንብብ።

10- ያ ሁሉ ትውልድ ወደ አባቶቹ ከተከማቸ በኋላ እግዚአብሔርንም ሆነ እርሱ ለእስራኤል ሕዝብ ያደረገውን ነገር የማያውቅ ሌላ ትውልድ ተነሣ።

11- ከዚያም እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ፊት ክፉ ነገር አደረጉ፤

12- የበኣል አማልክትንም አመለከቱ። ከግብፅ ምድር ያወጣቸውን የአባቶቻቸውን አምላክ እግዚአብሔርን ተዉ፤ በዙሪያቸው ያሉት ሕዝቦች የሚያመልኳቸውን አማልክት ተከተሉ፤ ሰገዱላቸውም።

13- እግዚአብሔርንም አስቈጡት፤ እርሱን ትተው በኣልንና አስታሮትን አምልከዋልና።

- ኢየሱ ከሞተ በኋላ፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔርን ተዉ በጣምም ክፉዎች ሆኑ።

- ኢየሱ ከሞተ በኋላ፤ እስራኤላውያን ምስሎችን ሠርተው በእግዚአብሔር ምትክ አመለካቸው።

- የእስራኤላውያን ጎረቤት ሆነው የሚኖሩት ከነዓናውያን በኣልና አስታሮት የሚባሉ ጣዖታትን ያመልኩ ነበር።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔርን ስለ ተዉ፤ እነርሱም በኣልንና አስታሮትን አመለከቱ።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔርን እንዲተዉ እና ምስሎችን እንዲያመልኩ ያሳታቸውን ማን ነበር?

- ሰይጣን።

- ሰይጣን ሕዛቡን ስላ ሳተ፤ ሕዝቡ እግዚአብሔርን እያመለከ እንደ ሆነ ያስብ ነበር።

- ነገር ግን ሕዝቡ እግዚአብሔርን እያመለከ አልነበረም።

- ሕዝቡ፤ በበኣል እና በአስታሮት ምስሎች ውስጥ ራሱን የደበቀውን ሰይጣንን ያመልኩ ነበር።

- ሰይጣን አዳም እና ሔዋንን ለማሳት በእባቡ ውስጥ እንደ ተደበቀው ሁሉ፤ ሕዝቡን ለማሳት በበኣል እና በአስታሮት ምስል ውስጥ ተደበቀ።

- ሰይጣን በመናፍስት እና በዘር መናፍስትም ጀርባ ይደበቃል።

- ሰዎች መናፍስትን እና የዘር መናፍስትን ሲያመልኩ እግዚአብሔርን ያመለኩ ያህል ሊያስቡ ይችላሉ።

- ነገር ግን እግዚአብሔርን እያመለኩ አይደለም፤ ሰይጣንን እያመለኩ ነው።

- እኛ ከእግዚአብሔር ውጭ የምናመልከው ነገር ካለን፤ ማንን እያመለከን ነው?

- ሰይጣንን።

- ሰይጣን፣ ሰዎች የተቀረጹ ምስሎችን እንዲያመልኩ የሚመራቸው ለምንድን ነው?

- ምክንያቱም ሰይጣን እግዚአብሔርን ስለሚጠላ፣ እና ማንም እርሱን እንዲያመልክ ስለማይፈልገው።

- ሰይጣን ሁሉንም ሰዎች ስለሚጠላ፣ እና ማንም እንዲድን ስለማይፈልግ ነው።

- እስራኤላውያን በኣልን እና አስታሮትን ያመልኩ እንደ ነበር እግዚአብሔር አውቋል?

- አዎን።

- እስራኤላውያን በኣልን እና አስታሮትን በማምለካቸው እግዚአብሔር አልተቆጣም ነበርን?

- አዎን፣ ተቆጥቷል።

- እግዚአብሔር በእስራኤላውያን ላይ ምን አደረገባቸው?

መሳፍንት 2:14-15 እናንብብ።

14- እግዚአብሔር በእስራኤል ላይ በመቁጣቱ ለሚዘርፏቸው አሳልፎ ሰጣቸው፣ በዙሪያቸው ላሉ ጠላቶቻቸው ሸጣቸው።

15- እስራኤላውያን ለውጊያ በሚወጡበት ጊዜ ሁሉ እግዚአብሔር አስቀድሞ በእርሱ ላይ እንደ ተናገረውና እንደማለው ይሸነፉ ዘንድ የእግዚአብሔር እጅ ትከፋቸው ነበር፤ ከዚህም የተነሣ እጅግ ተጨነቁ።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔርን ከማምለክ ይልቅ በኣልን እና አስታሮትን ስለመለኩ፣ እግዚአብሔር ቀጣቸው።

- እግዚአብሔር፣ እስራኤላውያን ምስሎችን በማምለካቸው እንዴት ቀጣቸው?

- እግዚአብሔር፣ የእስራኤላውያን ጠላቶች መጥተው ለብሎቻቸውን ሁሉ እንዲያጠፋቸው ላከባቸው።

- እግዚአብሔር፣ የእስራኤላውያን ጠላቶች መጥተው ከብቶቻቸውን ሁሉ እንዲሰርቁ ላከባቸው።

- እግዚአብሔር፣ የእስራኤላውያን ጠላቶች መጥተው እስራኤላውያንን ባሪያዎች እንዲያደርጓቸው ላከባቸው።

- እስራኤላውያን ኃጢአታቸውን በሚናዘዙበት ጊዜ፣ እና የእግዚአብሔርን ዕርዳታ ሲጠይቁ፣ እግዚአብሔር ምን አደረገ?

መሳፍንት 2:16 እናንብብ።

16- እግዚአብሔርም ከእነዚህ ወራሪዎች የሚያድኗቸውን መሳፍንት አስነሣ።

- እስራኤላውያን ኃጢአታቸውን በተናዘዙ ጊዜ፣ እና የእግዚአብሔርን ዕርዳታ ሲጠይቁ፣ እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን መካከል ወንዶችንና ሴቶችን እየመረጠ ጠላቶቻቸውን እንዲያሸንፉ እንዲመሯቸው አደረገ።

- እስራኤላውያን ጠላቶቻቸውን እንዲያሸንፉ ለማድረግ እግዚአብሔር የመረጣቸው ሴቶች እና ወንዶች መሪዎች እንማን ነበሩ?

- መሳፍንት፡፡

- እግዚአብሔር የመረጣቸው መሳፍንት በነበሩባቸው ዘመናት ሁሉ፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔርን ተከተሉ፡፡

- እግዚአብሔር የመረጣቸው መሳፍንት ሲሞቱ፤ እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ፈንታ ምስሎችን ወደ ማምለክ ይመለሱ ነበር፡፡

መሳፍንት 2:17-19 እናንብብ፡፡

17- እስራኤላውያን ግን ሌሎችን አማልክት ተከትለው አመነዘሩ፤ ሰገዱላቸውም እንጂ መሳፍንታቸውን አልሰሙም፡፡ አባቶቻቸው እግዚአብሔርን በመታዘዝ በሄዱበት መንገድ ሳይሆን፤ አባቶቻቸው የእግዚአብሔርን ሕግ በመከተል ከሄዱበት መንገድ ፈጥነው ፈቀቅ አሉ፡፡

18- እግዚአብሔር መሳፍንትን በሳነሣላቸው ቍጥር ከመስፍኑ ጋር ስለሚሆን፤ እርሱ በሕይወት እስካለ ድረስ እግዚአብሔር ከጠላቶቻቸው ያድናቸው ነበር፤ ከጠላቶቻቸው ሥቃይና መከራ ሲደርስባቸው በሚጮኹበት ጊዜ እግዚአብሔር ይራራላቸው ነበር፡፡

19- መስፍኑ ከሞተ በኋላ ግን ሕዝቡ ሌሎችን አማልክት በመከተል፤ እነርሱን በማገልገልና በማምለክ ከአባቶቻቸው ይልቅ ወደ ክፉ መንገድ ተመለሱ፤ ክፉ ሥራቸውንና የእልኸኝነት መንገዳቸውንም አይተዉም ነበር፡፡

- እግዚአብሔር እስራኤላውያን በኃጢአታቸው ምክንያት ቢቀጣቸውም እንኳ፤ እግዚአብሔር ይወዳቸውና ይጠብቃቸው ነበር፡፡

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን መውደድና መጠበቁን የቀጠለው ለምን ነበር?

- ምክንያቱም እግዚአብሔር ለአብርሃም፤ ለይስሐቅና ለያዕቆብ ብዙ ሕዝብ እንደሚያደርጋቸውና ታላቅ ሕዝብ እንደሚሆኑ ቃል ገብቶላቸው ነበር፡፡

- ምክንያቱም እግዚአብሔር ከእስራኤላውያን ዘር አዳኝ እንደሚልክ ቃል ገብቶ ነበር፡፡

- ምክንያቱም እግዚአብሔር፤ መልእክቱን፤ መጽሐፍ ቅዱስን በእስራኤላውያን አማካይነት ሊልክ ቃል ገብቶአል፡፡

- እግዚአብሔር ሰዎች መልእክቱን ሰምተው እንዲድኑ ይፈልጋል፡፡

- እግዚአብሔር የመረጠው የመጨረሻው መስፍን ሳሙኤል ይባል ነበር፡፡

- ሳሙኤል ለበርካታ ዓመታት የእስራኤል መስፍን ነበር፡፡

- ሳሙኤል ባረጀበት ወቅት፤ በእርሱ የሚተካ ማንም ሰው አልነበረም፡፡

- ምክንያቱም የሳሙኤል ልጆች በእግዚአብሔር አያምኑም ነበር፡፡

1ኛ ሳሙኤል 8:1-3 እናንብብ፡፡

1- ሳሙኤል በሸመገላ ጊዜ፤ ልጆቹን ፈራጆች አድርጎ በእስራኤል ላይ ሾማቸው፡፡

2- የበኩር ልጁ ኢዮኤል ሲሆን፤ ሁለተኛው ልጁ ኦብያ ነበረ፤ እነርሱም በቤርሳቤህ ይፈርዱ ነበር፡፡

3- ነገር ግን ልጆቹ የአባታቸውን ፈለግ አልተከተሉም፤

ተገቢ ያልሆነ ጥቅም ለማግኘት ሲሉ ከመንገዱ ወጡ፤ ጉዞ ተቀበሉ፤ ፍርድ አጣመሙ።

- ሳሙኤል ስላረጀና በእርሱ የሚተካ ሰው ስላልነበረ፤ እስራኤላውያን በአንድነት ተሰብስበው ወደ ሳሙኤል መጡ።

1ኛ ሳሙኤል 8:4-6 እናንብብ።

4- ስለዚህ የእስራኤል ሽማግሌዎች ሁሉ በአንድነት ተሰብስበው ሳሙኤል ወዳለበት ወደ አርማቴም መጡ።

5- እነርሱም፤ «አንተ አርጅተሃል፤ ልጆችህ ያንተን ፈለግ አይከተሉም፤ ስለዚህ ሌሎች ሕዝቦች እንደሚያደርጉት ሁሉ የሚመራንን ንጉሥ አንግሥልን» አሉት።

6- ነገር ግን፤ «የሚመራንን ንጉሥ አንግሥልን» ማለታቸው ሳሙኤልን አላስደሰተውም፤ ስለዚህ ወደ እግዚአብሔር ጸለዩ።

- ሳሙኤል ከመሞቱ በፊት፤ እስራኤላውያን ምን እንዲያደርግላቸው ጠየቁት?

- እስራኤላውያን፤ ሳሙኤልን የሚመራቸውን ንጉሥ እንዲያነግሥላቸው ጠየቁት።

- ይህ ጥያቄ ሳሙኤልን ያላስደሰተው ለምን ነበር?

- ሳሙኤል ያልተደሰተው፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔር ንጉሣቸው እንዲሆን ባለመፈለጋቸው ነበር።

- እስራኤላውያን ከግብፅ በወጡበት ጊዜ ንጉሣቸው ማን ነበር?

- እግዚአብሔር።

- በምድረ በዳ በተጓዙበት ወቅት የእስራኤላውያን ንጉሥ ማን ነበር?

- እግዚአብሔር።

- በምድረ በዳ ምግብና ውኃ በተሰጣቸው ጊዜ፤ ንጉሣቸው ማን ነበር?

- እግዚአብሔር።

- የከነዓን ምድር በተሰጣቸው ጊዜ የእስራኤላውያን ንጉሥ ማን ነበር?

- እግዚአብሔር።

- ለብዙ ዓመታት፤ እግዚአብሔር የእስራኤላውያን ንጉሥ ነበር።

- እግዚአብሔር ከግብፅ ባርነት ነፃ ካወጣቸው ጊዜ ጀምሮ ንጉሣቸው እርሱ ነበር።

- አሁን ግን፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔር ንጉሣቸው እንዲሆን አልፈለጉም።

- እስራኤላውያን በአጠገባቸው እንደሚኖሩት፤ የሰው ንጉሥ እንዳላቸው ክፉ ሕዝቦች ለመኖር ፈለጉ።

- እስራኤላውያን፤ እግዚአብሔር ንጉሣቸው እንዳይሆን ፈለጉ።

- እግዚአብሔር ለሳሙኤል የነገረው ይህን ነበር።

1ኛ ሳሙኤል 8:7-8 እናንብብ።

7- እግዚአብሔርም ሳሙኤልን እንዲህ አለው፤

«ንጉሣቸው እንዳልሆነ የናቁት እኔን እንጂ አንተን አይደለምና ሕዝቡ የሚሉህን ሁሉ አድምጥ።

8- ከግብጽ ምድር ካወጣችሁ ዕለት አንሥቶ እስከ ዛሬ ድረስ እኔን ትተው ሌሎች አማልክትን በማምለክ ያደረጉትን ሁሉ በአንተም ላይ እያደረጉ ነው።»

- እግዚአብሔር ሳሙኤልን ምን አለው?

- እግዚአብሔር ሳሙኤልን እስራኤላውያን የናቁት አንተን አይደለም አለው።

- እግዚአብሔር ሳሙኤልን እስራኤላውያን ንጉሥ መፈለጋቸው፤ እግዚአብሔር ንጉሣቸው እንዲሆን ባለመፈለጋቸው መሆኑን ነገረው።

- እግዚአብሔር ለእስራኤላውያን ንጉሥ ሰጣቸው?

1ኛ ሳሙኤል 11:14-15 እናንብብ።

14 ከዚያም ሳሙኤል ሕዝቡን፤ «ኑና ወደ ጌልገላ እንሂድ፤ ንግሥናውንም እናጽና» አለ።

15- ሕዝቡ ሁሉ ወደ ጌልገላ ሄደ፤ የሳኦልንም ንጉሥነት በእግዚአብሔር ፊት አጸና። በዚያም ሕዝቡ የተባረቱ መሥዋዕት በእግዚአብሔር ፊት አቀረቡ፤ ሳኦልና እስራኤላውያንም ሁሉ ታላቅ በዓል አደረጉ።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔር ንጉሣቸው እንዲሆን ባይፈልጉም እንኳን፤ እግዚአብሔር ሌላ ንጉሥ ሰጣቸው።

- ስሙም ሳኦል ነበር።

- የእስራኤላውያን ንጉሥ ተብሎ የተጠራ የመጀመሪያው ሰው ሳኦል ነበር።

ትምህርት 39

1. ሙሴን እንዲተካ እግዚአብሔር የመረጠው አዲሱ የእስራኤላውያን መሪ ማን ነበር?

- ኢያሱ።

2. እግዚአብሔር ለአብርሃም ዘሮች ከነዓንን እንደሚያወርስ የገባውን ቃል ጠብቆአል?

- አዎን።

3. ኢያሱ ከሞተ በኋላ፤ እስራኤላውያን ምን አደረጉ?

- ኢያሱ ከሞተ በኋላ፤ እስራኤላውያን እግዚአብሔርን ትተው በጣም ክፉዎች ሆኑ።

- ኢያሱ ከሞተ በኋላ፤ እስራኤላውያን ምስሎችን ሠርተው በእግዚአብሔር ፊት አመለኩአቸው።

4. እስራኤላውያን እግዚአብሔርን ትተው ለምስሎች እንዲሰግዱ ያሳታቸው ማን ነበር?

- ሰይጣን።

5. እኛ ከእግዚአብሔር ሌላ ማንንም ወይም ማናቸውንም ነገር ብናመልክ፤ ያመለክነው ማንን ነው?

- ሰይጣንን።

6. ሰይጣን ሰዎች ለምስሎች እንዲሰግዱ የሚያደርገው ለምንድን ነው?

- ሰይጣን እግዚአብሔርን ስለሚጠላ፤ እና ማንም እግዚአብሔርን እንዲያመልክ ስለማይፈልግ።

- ሰይጣን ሰዎችን ሁሉ ስለሚጠላ፤ እና ማንም በእግዚአብሔር አምኖ እንዲድን ስለማይፈልግ።

7. እስራኤላውያን ለምስሎች በመስገዳቸው እግዚአብሔር እንዴት ቀጣቸው?

- እግዚአብሔር፣ የእስራኤላውያን ጠላቶች መጥተው ሰብሎቻቸውን ሁሉ እንዲያጠፋ ላከባቸው።

- እግዚአብሔር፣ የእስራኤላውያን ጠላቶች መጥተው ከብቶቻቸውን እንዲዘርፉ ላከባቸው።

- እግዚአብሔር፣ የእስራኤላውያን ጠላቶች መጥተው እስራኤላውያንን ባሪያዎች እንዲያደርጓቸው ላከባቸው።

8. እስራኤላውያን ኃጢአታቸውን በመናዘዝ እግዚአብሔር እንዲያድናቸው ሲጠይቁ፣ እግዚአብሔር ምን አደረገ?

- እስራኤላውያን ኃጢአታቸውን በመናዘዝ የእግዚአብሔርን ዕርዳታ ሲጠይቁ፣ እግዚአብሔር ወንዶችና ሴቶች መሪዎችን አስነሥቶ ጠላቶቻቸውን እንዲያሸንፉ ያደርግ ነበር።

9. እስራኤላውያን ጠላቶቻቸውን እንዲያሸንፉ ይመሯቸው ዘንድ እግዚአብሔር የመረጣቸው ወንዶችና ሴቶች ምን ይባሉ ነበር?

- መሳፍንት።

10. እግዚአብሔር እስራኤላውያን ቢበዱለትም በመውደድና በመጠበቅ የጸናው ለምንድን ነበር?

- ምክንያቱም፣ እግዚአብሔር ለአብርሃም፣ ለይስሐቅና ለያዕቆብ ብዙ ዘሮችን እንደሚሰጣቸውና ታላቅ ሕዝብ እንደሚሆኑ የተስፋ ቃል ስለ ገባላቸው።

- ምክንያቱም ከእስራኤላውያኑ ዘር አዳኝ እንደሚያመጣ እግዚአብሔር ተስፋ ገብቶላቸው ስለ ነበር።

- ምክንያቱም እግዚአብሔር መልእክቱን፣ መጽሐፍ ቅዱስን በእስራኤላውያን አማካይነት ለሰዎች ሁሉ ለማድረስ ቃል ገብቶ ስለ ነበር።

11. የመጨረሻው የእስራኤላውያን መስፍን ማን ነበር?

- ሳሙኤል።

12. ሳሙኤል ከመሞቱ በፊት፣ እስራኤላውያን ሳሙኤል ምን እንዲያደርግላቸው ጠየቁት?

- እስራኤላውያን ሳሙኤል የሚመራቸውን ንጉሥ እንዲያነግሥላቸው ጠየቁት።

13. ይህ ጥያቄ ሳሙኤልን ያሳዘነው ለምን ነበር?

- ሳሙኤል፣ እስራኤላውያን እግዚአብሔር ንጉሣቸው እንዲሆን አለመፈለጋቸውን ስለ ተረዳ አዘነ።

- እግዚአብሔር የእስራኤላውያን የመጀመሪያ ንጉሥ እንዲሆን ሳኦልን መረጠ።

- እግዚአብሔር ሳኦልን ስለ መረጠ፣ ሳኦል እንዲታዘዘው ቢፈልግም፣ ሳውል ግን በእግዚአብሔር ላይ ዐመፀ።

- ስለዚህ፣ ሳሙኤል፣ እግዚአብሔር በእስራኤላውያን ላይ ንጉሥ እንዲሆን ሌላ ሰው መምረጡን ለሳኦል ነገረው።

1ኛ ሳሙኤል 13:13-14 እናንብብ።

13- ሳሙኤልም እንዲህ አለ፤ «የማይገባህን አደረግህ፤ አምላክህ እግዚአብሔር የሰጠህን ትእዛዝ አልጠበቅህም፤ ጠብቀኸው ቢሆን ኖሮ፤ መንግሥትህን በእስራኤል ላይ ለዘላለም ባጸናልህ ነበር፤

14- አሁን ግን መንግሥትህ አይጸናም፤ እነሆ፣ እግዚአብሔር እንደ ልቡ የሚሆንለት ሰው አግኝቶአል፤ አንተ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ባለመጠበቅህም፣ እርሱን የሕዝቡ መሪ አድርጎ መርጦታል።»

- ሳኦል በእግዚአብሔር ላይ ባመፀበት ጊዜ፤ ቀጣዩ የእስራኤል ንጉሥ እንዲሆን እግዚአብሔር የመረጠው ማንን ነበር?
- ዳዊትን።

- እግዚአብሔር፤ ሁለተኛው የእስራኤል ንጉሥ እንዲሆን ዳዊትን መረጠው።

1ኛ ሳሙኤል 16:1 እና 13 እናንብብ።

1- እግዚአብሔር ሳሙኤልን፤ «በእስራኤል ላይ እንዳይነግሥ ለናቅሁት ለሳኦል የምታለቅስለት እስከ መቼ ነው? ወደ ቤተ ልሔሙ ሰው ወደ እሴይ ስለምልክህ፤ ዘይት በቀንድ ሞልተህ ሂድ፤ ከልጆቹ አንዱ ንጉሥ ይሆን ዘንድ መርጨዋለሁ» አለው።

13- ሳሙኤልም የዘይቱን ቀንድ ወስዶ በወንድሞቹ ፊት ቀባው። ከዚያ ቀን ጀምሮ የእግዚአብሔር መንፈስ በዳዊት ላይ በጎይል መጣ።

- ሳኦል ከሞተ በኋላ፤ እስራኤላውያን ሁሉ ዳዊትን ንጉሣቸው ሲያደርጉት መጡ።

2ኛ ሳሙኤል 5:1-4 እናንብብ።

1- የእስራኤል ነገዶች በሙሉ ወደ ኬብሮን ወደ ዳዊት መጥተው እንዲህ አሉ፤

2- «እነሆ፤ እኛ የዐጥንትህ ፍላጭ፤ የሥጋህ ቀራጭ ነን፤ ባለፈው ሳኦል በእኛ ላይ ነግሦ በነበረ ጊዜ፤ እስራኤልን በጦርነት የምትመራቸው አንተ ነበርህ፤ እግዚአብሔርም፤ ‘ሕዝቤን እስራኤልን ትጠብቃለህ፤ መሪያቸውም ትሆናለህ’ ብሎህ ነበር።»

3- ስለዚህም የእስራኤል ሽማግሌዎች በሙሉ ወደ ኬብሮን መጡ፤ ንጉሥ ዳዊትም ኬብሮን ላይ በእግዚአብሔር

ፊት ከእነርሱ ጋር ቃል ኪዳን አደረገ፤ እነርሱም ዳዊትን ቀብተው በእስራኤል ላይ አነገሡት።

4- ዳዊት በነገሠ ጊዜ ዕድሜው ሠላሳ ዓመት ነበረ፤ አርባ ዓመትም ገዛ።

- ሳኦል እና ዳዊት የሚለያዩት እንዴት ነበር?

- ሳኦል፤ ከእግዚአብሔር ተለይቶ ኃጢአተኛ ሆኖ መወለዱን አላመነም ነበር።

- ዳዊት ግን ከእግዚአብሔር ተለይቶ ኃጢአተኛ ሆኖ መወለዱን ያምን ነበር።

- ሳኦል፤ እግዚአብሔር ኃጢአትን ሁሉ በሞት እንደሚቀጣ አላመነም ነበር።

- ዳዊት ግን፤ እግዚአብሔር ኃጢአትን በሞት እንደሚቀጣ ያምን ነበር።

- ሳኦል እግዚአብሔር ብቻ ሊያድን እንደሚችል አላመነም ነበር።

- ዳዊት ግን እግዚአብሔር ብቻ ሊያድን እንደሚችል አውቋል።

- ሳኦል እግዚአብሔር አዳኝ ለመላክ ቃል መግባቱን አላመነም ነበር።

- ዳዊት ግን እግዚአብሔር እርሱን ከሰይጣን እና ከሞት ለማዳን አዳኝ እንደሚልክ አውቋል።

- ዳዊት በእግዚአብሔር ስላመነ፤ እግዚአብሔርን ለማምለክ የሚረዱ ብዙ መዝሙሮችን ጽፏል።

- ዳዊት ዛሬ በእግዚአብሔር መጽሐፍ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙ ብዙ የአምልኮ መዝሙሮችን ጽፏል።

- ዳዊት የእስራኤላውያን ንጉሥ ስለ ነበር፤ ብዙ ገንዘብ ነበረው።

- ዳዊት የእስራኤላውያን ንጉሥ ስለ ነበር ከእንጨት፤ ከድንጋይ፤ ከወርቅ እና ከብር ትልቅ ቤት ሠራ።

- አንድ ቀን፤ ዳዊት ስለ ራሱ ቤትና ስለ እግዚአብሔር ድንኳን ማሰብ ጀመረ።

2ኛ ሳሙኤል 7:1-3 እናንብብ።

1- ንጉሡ በቤተ መንግሥቱ ተደላድሎ ከተቀመጠና እግዚአብሔም በዙሪያው ካሉት ጠላቶቹ ሁሉ ካሳረፈው በኋላ፤ ነቢዩን ናታንን፤

2- «እነሆ፤ እኔ ከዝግባ በተሠራ ቤተ መንግሥት ውስጥ እኖራለሁ፤ የእግዚአብሔር ታቦት ግን በድንኳን ውስጥ ይኖራል» አለው።

3- ናታንም፤ «እግዚአብሔር ካንተ ጋር ስለሆነ፤ ያሰብኸውን ሁሉ አድርግ» አለው።

- ዳዊት የራሱን ቤት ሠርቶ ካጠናቀቀ በኋላ፤ ምን መሥራት ፈለገ?

- ዳዊት ለእግዚአብሔር ቤት ሊሠራለት ፈለገ።

- እግዚአብሔር የሚኖርበት ቤት ይፈልጋል?

- አይፈልግም።

- እግዚአብሔር በአንድ ጊዜ በሁሉም ቦታ ስለሚገኝ፤ የሚኖርበትን ቤት አይፈልግም።

- ምንም እንኳ እግዚአብሔር መኖሪያ ቤት ባይፈልግም፤ ዳዊት ስለ እግዚአብሔር በማሰቡ ተደሰተ።

- ታዲያ እግዚአብሔር ዳዊትን ምን አለው?

2ኛ ሳሙኤል 7:12-13 እናንብብ።

12- [እግዚአብሔር እንዲህ አለ] «ዕድሜህን ጨርሰህ ከአባቶችህ ጋር በምታንቀላፋበት ጊዜ፤ በእግርህ እንዲተካ ከአብራክህ የተከፈለ ዘር አስነሣልሃለሁ፤ መንግሥቱንም አጸናለሁ።

13- ለስሜ ቤት የሚሠራ እርሱ ነው።»

- እግዚአብሔር በዳዊት አሳብ ቢደሰትም፤ የእግዚአብሔርን ቤት የሚሠራው እርሱ አለመሆኑን እግዚአብሔር ለዳዊት ነገረው።

- የእግዚአብሔርን ቤት የሚሠራው ማን ነበር?

- የዳዊት ልጅ፤ ሰሎሞን።

- ዳዊት በእግዚአብሔር ሰላመነ፤ እግዚአብሔር ለዳዊት ቃል ገባለት።

- እግዚአብሔር ለዳዊት የገባለት ቃል ይህ ነው።

2ኛ ሳሙኤል 7:16 እናንብብ።

16- [እግዚአብሔር እንዲህ አለ] «ቤትህና መንግሥትህ በፊቱ ለዘላለም ጸንቶ ይኖራል፤ ዙፋንህም እንደዚሁ ለዘላለም የጸና ይሆናል።»

- እግዚአብሔር ለዳዊት የገባው ታላቅ ተስፋ ምን ነበር?
- እግዚአብሔር አዳኙን ከዳዊት ዘር እንደሚልክ ቃል ገባ።
- ይህ ተስፋ እግዚአብሔር ለአብርሃም፣ ለይስሐቅና ለያዕቆብ ከገባው የተስፋ ቃል ጋር አንድ ዓይነት ነበር።
- እግዚአብሔር ከዘላለም እስከ ዘላለም ንጉሥ የሚሆን አዳኝ ይልካል።
- እግዚአብሔር አዳኝ ለመላክ የገባውን ቃል ረሳን?
- አልረሳም።
- እግዚአብሔር እኛን ከኃጢአት፣ ከሞትና ከሰይጣን ለማዳን የሚመጣውን አዳኝ ለመላክ የገባውን የተስፋ ቃል ሁልጊዜም ያስታውሳል።
- ዳዊት ከመሞቱ በፊት፣ የእግዚአብሔርን ቤት ለመሥራት ብዙ ቅድመ - ዝግጅቶችን አድርጎ ነበር።
- ከዚያም፣ ዳዊት ልጁ ሰሎሞን የእግዚአብሔርን ቤት እንዲሠራ ኃላፊነቱን ሰጠው።

1ኛ ዜና 22:5-6 እናንብብ።

5- ዳዊትም፣ «ልጄ ሰሎሞን ወጣት ነው፤ ልምድም የለውም፤ ለእግዚአብሔር የሚሠራው ቤተ መቅደስ ደግሞ እጅግ የሚያምር፤ በአሕዛብም ሁሉ ዘንድ ዝናው የተሰማና እጅግ የተዋበ መሆን አለበት፤ ስለዚህ ሁሉንም እኔ አዘጋጃለሁ» አለ። እንዳለውም ዳዊት ከመሞቱ በፊት በብዛት አዘጋጀ።

6- ከዚያም ልጁን ሰሎሞንን ጠርቶ ለእስራኤል አምላክ ለእግዚአብሔር ቤት እንዲሠራ አዘዘው።

- ዳዊት ከመሞቱ በፊት፣ ልጁ ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ቤት እንዲሠራ ነገረው።

- ከዚያ በኋላ፣ ዳዊት ሞተ፤ ልጁም ሰሎሞን የእስራኤልውያን ንጉሥ ሆነ።

1ኛ ዜና 29:26-28 እናንብብ።

26- የእሴይ ልጅ ዳዊት በእስራኤል ሁሉ ላይ ነግሦ ነበር።

27- እርሱም በኤብሮን ሰባት ዓመት፣ በኢየሩሳሌም ሠላሳ ሦስት ዓመት፣ በአጠቃላይ አርባ ዓመት ነገሠ።

28- ብዙ ዘመን፣ ባለጠግነትና ክብር ሳይጉድልበት ዕድሜ ጠግቦ ሞተ፤ ልጁ ሰሎሞንም በእግሩ ተተክቶ ነገሠ።

- ሰሎሞን የእስራኤልውያን ንጉሥ ከሆነ በኋላ ምን አደረገ?

2ኛ ዜና 2:1 እናንብብ።

1- ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ስም ቤተ መቅደስ እንዲሠራ አዘዘ።

- ልክ አባቱ ዳዊት እንደ ነገረው፣ ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ቤትን ሠራ።

- ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ያሠራው ቤት ስሙ ቤተ መቅደስ ይባላል።

- ሰሎሞን በኢየሩሳሌም ከተማ ቤተ መቅደስ ገነባ።

- የኢየሩሳሌም ከተማ ብዙ እስራኤላውያን በሚኖሩበት በከነዓን ትልቋ ከተማ ነበረች።

- ከእስራኤል ጠላቶች ጥቃት ለመከላከል የኢየሩሳሌም ከተማ በትላልቅ የድንጋይ ቅጥሮች የተከበበች ነበረች።

- ሰሎሞን ለእግዚአብሔር የሠራው ቤተ መቅደስ እስራኤላውያን በምድረ በዳ ለእግዚአብሔር የሠሩትን ድንኳን ይመስላል።

- ሰሎሞን ለእግዚአብሔር ያሠራው ቤተ መቅደስ፣ እስራኤላውያን በምድረ በዳ ለእግዚአብሔር ከሠሩት የማደሪያው ድንኳን ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነበር?

- የማደሪያው ድንኳን የመጀመሪያ ክፍል ቅድስት ይባል ነበር።

- ቤተ መቅደሱም የመጀመሪያ ክፍል ቅድስት የሚባል ነበር።

- ቤተ መቅደሱም ቅድስት የሚባል የመጀመሪያ ክፍል ነበረው።

- የመገናኛው ድንኳን ሁለተኛ ክፍል ቅድስተ ቅዱሳን ይባል ነበር።

- ቤተ መቅደሱም ቅድስተ ቅዱሳን የሚባል ሁለተኛ ክፍል ነበረው።

- የመገናኛው ድንኳን ሁለተኛ ክፍል እንዲሁ ቅድስተ ቅዱሳን ይባል ነበር።

- የመገናኛው ድንኳን ሁለቱን ክፍሎች የሚለይ መጋረጃ ነበረው።

- ቤተ መቅደሱም እንዲሁ ሁለቱን ክፍሎች የሚለይ መጋረጃ ነበረው።

- እግዚአብሔር ቅዱስ ስለሆነና ኃጢአትን ሁሉ ስለሚጠላ ነው፣ ሊቀ ካሕኑ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን መግባት የሚችለው በምን ያህል ድግግሞሽ ነበር?

- በዓመት አንድ ጊዜ ብቻ።

- እግዚአብሔር ቅዱስ ስለሆነና ኃጢአትን ስለሚጠላ፣ ሊቀ ካሕኑ በቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ ምን ያደርግ ነበር?

- እርሱ የእንስሳትን ደም በቃል ኪዳኑ ታቦት ላይ ይረጭ ነበር።

- እግዚአብሔር፣ ካሕኑ በቃል ኪዳኑ ታቦት ላይ ደም ሲረጭ ሲመለከት ምን ያደርግ ነበር?

- እግዚአብሔር ለቀጣዩ ተጨማሪ ዓመት፣ የተሻለ መስዋዕት እስከሚቀርብበት ጊዜ ድረስ ሕዝቡን በኃጢአቱ ከመቅጣት ይቆጠባል።

- የእንስሳቱ ደም የሰዎችን ኃጢአት ማስወገድ ይችላል ነበር?

- አይችልም ነበር።

- የእንስሳቱ ደም የሰዎችን ኃጢአት ሊያስወግድ የማይችለው ለምንድን ነበር?

- ምክንያቱም የኃጢአት ዋጋ መከፈል ያለበት በኃጢአተኛው ሞት ነው።

- ንጉሥ ሰሎሞን ከሞተ በኋላ፣ በእስራኤላውያን ላይ ምን ደረሰባቸው?

- እስራኤላውያን ቀጣዩ ንጉሥ ማን ይሁን በሚለው አሳብ ላይ አልተግባቡም ነበር።

- ስለዚህ፣ ዐሥራ ሁለቱ የእስራኤል ነገዶች ተከፍለው ሁለት ሕዝቦች ሆኑ።

- በሰሜን የሚገኙት ዐሥሩ ነገዶች በደቡብ ከሚገኙት ሁለት ነገዶች ተለዩ።

- በሰሜን የነበሩት ዐሥሩ ነገዶች ማን ይባሉ ነበር?
- እስራኤል።

- በደቡብ የነበሩት ሁለት ነገዶች ማን ይባሉ ነበር?
- ይሁዳ።

- ብዙ ነገሥታት በእስራኤል ላይ ገዢ ነበሩ፤
- በይሁዳ ምድር ብዙ ነገሥታት ገዝተዋል።

- አብዛኛዎቹ ነገሥታት በእግዚአብሔር አያምኑም ነበር።

- ጥቂቶቹ ነገሥታት ብቻ በእግዚአብሔር ያምኑ ነበር።

ትምህርት 40

1. ሳዖል በእግዚአብሔር ላይ ባመፀ ጊዜ፣ ቀጣዩ የእስራኤል ንጉሥ እንዲሆን እግዚአብሔር የመረጠው ማንን ነበር?

- ዳዊትን።

2. ዳዊት እና ሳዖል የሚለያዩት እንዴት ነበር?

- ሳዖል ከእግዚአብሔር ተለይቶ በኃጢአት እንደ ተወለደ አላመነም፤ ዳዊት ግን አመነ።

- ሳዖል እግዚአብሔር ኃጢአትን ሁሉ በሞት እንደሚቀጣ አላመነም፤ ዳዊት ግን አመነ።

- ሳዖል እግዚአብሔር ብቻ ሊያድነው እንደሚችል አላመነም ነበር፤ ዳዊት ግን አምኗል።

- ሳዖል እግዚአብሔር አዳኝ እንደሚልክ የገባውን የተስፋ ቃል አላመነም ነበር፤ ዳዊት ግን አምኗል።

3. ዳዊት ቤቱን ሠርቶ ካጠናቀቀ በኋላ፣ ምን ለመሥራት ፈለገ?

- ዳዊት ለእግዚአብሔር ቤት ለመሥራት ፈለገ።

4. ለእግዚአብሔር ቤት መሥራት የነበረበት ማን ነበረ?

- የዳዊት ልጅ፣ ሰሎሞን።

5. እግዚአብሔር ለዳዊት የገባው ታላቅ የተስፋ ቃል ምን ነበር?

- እግዚአብሔር ከዳዊት ዘር አዳኝ እንደሚልክ ቃል ገባ።

6. ሰሎሞን ለእግዚአብሔር የሠራው ቤተ መቅደስ እስራኤላውያን በምድረ በዳ ለእግዚአብሔር ከሠሩት የማደሪያ ድንኳን ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነበር?

- የማደሪያው ድንኳንም ሆነ የቤተ መቅደሱ የመጀመሪያ ክፍል ቅድስት ይባል ነበር።

- የማደሪያው ድንኳንም ሆነ የቤተመቅደሱ ሁለተኛ ክፍል ቅድስተ ቅዱሳን ይባላል።

- የማደሪያው ድንኳንም ሆነ ቤተ መቅደሱ ሁለቱንም ክፍሎቻቸውን የሚለይ መጋረጃ ነበራቸው።

7. እግዚአብሔር ቅዱስ ስለዘነገረኝ ኃጢአትን ሁሉ ስለሚጠላ፣ ሊቀ ካሕኑ በቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ ምን ያደርጋል?

- እርሱ የእንስሳትን ደም በቃል ኪዳን ታቦት ላይ ይረጫል።

8. እግዚአብሔር ሊቀ ካሕኑ በቃል ኪዳን ታቦት ላይ የረጨውን ደም ሲመለከት ምን ያደርጋል?

- እግዚአብሔር የተሻለ መሥዋዕት እስከሚቀርብበት ጊዜ ድረስ ለአንድ ተጨማሪ ዓመት ሰዎችን ስለ ኃጢአታቸው ከመቅጣት እቆጣባለሁ ይላል።

9. የእንስሳት ደም ለሰዎች ኃጢአት ማስተሰሪያ ሊሆን የማይችለው ለምንድን ነበር?

- ምክንያቱም የኃጢአት ዋጋ መከፈል ያለበት በኃጢአተኛው መሞት ነው።

10. ሰሎሞን ከሞተ በኋላ፣ እስራኤላውያን ምን ያረለባቸው?

- እስራኤላውያን፣ የሚቀጥለው ንጉሥ ማን ይሁን በሚለው ጉዳይ ላይ አልተስማሙም። ስለዚህ፣ ዐሥራ ሁለት ነገዶች ሁለት ሕዝቦች ሆነው ተከፈሉ።

11. በሰሜን የሚገኙት ዐሥር ነገዶች ምን ተብለው ተጠሩ?

- እስራኤል።

12. በደቡብ የሚገኙት ሁለት ነገዶች ምን ተብለው ተጠሩ?

- ይሁዳ።

- እግዚአብሔር ሁልጊዜ ለሰዎች የሚናገረው ለምንድን ነው?

- ሰዎች እንዲድኑ።

- እግዚአብሔር ሰዎች ይድኑ ዘንድ እንዲነግሯቸው ሰዎችንም ይጠራል።

- እግዚአብሔር መልእክቱን ለኖሳ ሰጠው፣ ኖሳም ሕዝቡ ይድን ዘንድ መልእክቱን ነገራቸው።

- እግዚአብሔር መልእክቱን ለሙሴ ሰጠው፣ ሙሴም ፈርዖንና ግብፃውያን ቃሉን ሰምተው እንዲድኑ መልእክቱን ለሙሴ ሰጠው።

- እግዚአብሔር መልእክቱን ለኢያሱ ሰጠው፣ ኢያሱም ይድኑ ዘንድ ለእስራኤላውያን ተናገረ።

- አንድ ቀን፣ እግዚአብሔር ዮናስ የሚባል እስራኤላዊ ጠራ።

- እግዚአብሔር፣ ዮናስ እጅግ ክፉ ወደ ሆኑት የነነዌ ከተማ ሰዎች ሄዶ መልእክቱን እንዲያደርስለት አዘዘው።

- በነነዌ ከተማ የሚኖሩት ሰዎች አሦራውያን ይባሉ ነበር።

ዮናስ 1:1-3 እናንብብ።

1- የእግዚአብሔር ቃል ወደ አማቴ ልጅ ወደ ዮናስ እንዲህ ሲል መጣ፤

2- ክፋቷ በእኔ ፊት ወጥቶአልና ወደ ታላቂቱ ከተማ ወደ ነነዌ ሄደህ፤ በእርሷ ላይ ስበክ።

3- ዮናስ ግን ከእግዚአብሔር ፊት ኩበለለ፤ ወደ ተርሴስም ለመሄድ ተነሣ።

- እግዚአብሔር ዮናስ ወደ ነነዌ ከተማ እንዲሄድ የፈለገው ለምንድን ነበር?

- ምክንያቱም እግዚአብሔር የነነዌን ሕዝብ ስለ ወደደ።

- ምክንያቱም እግዚአብሔር የነነዌን ሕዝብ ከኃጢአት፣ ከሞትና ከሰይጣን ሊያድናቸው ፈልጎ ስለ ነበር።

- ዮናስ የኩበለለው ለምን ነበር?

- ዮናስ የኩበለለው ወደ ነነዌ መሄድ ስላልፈለገ ነው።

- ዮናስ ወደ ነነዌ መሄድ ያልፈለገው ለምን ነበር?

- ምክንያቱም የነነዌ ሰዎች በጣም ክፉዎች ነበሩ።

- ምክንያቱም የነነዌ ሰዎች የእስራኤላውያን ጠላቶች ነበሩ።

- ምክንያቱም ዮናስ፣ እግዚአብሔር የነነዌን ሕዝብ እንዲያድን አልፈልገም።

- ዮናስ ከእግዚአብሔር ፊት መኩበለል ችሎአል?

ዮናስ 1:3-10 እናንብብ።

3- [ዮናስ] ወደ ኢዮጴ ወረደ፤ ወደዚያው ወደ ተርሴስ

የምትሄድ መርከብም አገኘ። የጉዞውንም ዋጋ ከከፈለ በኋላ፤ ከእግዚአብሔር ፊት ወደ ተርሴስ ለመኩበለል ተሳፈረ።

4- እግዚአብሔርም በባሕሩ ላይ ታላቅ ነፋስን ላከ፤ ከባድ ማዕበልም ተነሥቶ መርከቢቱን አንገላታት፤ ልትሰበርም ተቃረበች።

5- መርከበኞቹ ሁሉ ፈሩ፤ እያንዳንዱም ሰው ወደ አምላኩ ጮኹ፤ የመርከቢቱም ክብደት እንዲቀል፤ በውስጧ የነበረውን ዕቃ ወደ ባሕሩ ጣሉት። ዮናስ ግን ወደ መርከቢቱ ታችኛ ክፍል ወርዶ ተኛ፤ በከባድም እንቅልፍ ላይ ነበር።

6- የመርከቢቱም አዛዥ ወደ እርሱ ሄዶ፣ እንዴት ትተኛ ለህ? ተነሥና አምላክህን ጥራ እንጂ፤ ምናልባትም ያስበንና ከጥፋት ያድነን ይሆናል» አለው።

7- ከዚያም መርከበኞቹ እርስ በርሳቸው፣ «ይህ ክፉ ነገር በማን ምክንያት እንደ መጣብን ለማወቅ፤ ኑ፤ ዕጣ እንጣጣል ተባባሉ። ዕጣም ተጣጣሉ፤ ዕጣውም በዮናስ ላይ ወደቀ።

8- ከዚያም፣ «ይህ ሁሉ አስጨናቂ ነገር በማን ምክንያት እንደ መጣብን ንገረን፤ ሥራህ ምንድን ነው? ከወዴትስ መጣህ? አገርህስ የት ነው? ከየትኛውስ ሕዝብ ነህ?» አሉት።

9- እርሱም፣ «እኔ ዕብራዊ ነኝ፤ የብስጉና ባሕርን የፈጠረውን፤ የሰማይን አምላክ እግዚአብሔርን አመልካለሁ» አለ።

10- [ዮናስ] እርሱ አስቀድሞ ነግሮአቸው ስለ ነበር፤ ከእግዚአብሔር እንደ ኩበለለ ዐወቁ፤ ስለዚህም በሁኔታው በመደንገጥ፣ «ይህ ያደረግኸው ምንድን ነው?» አሉት።

- ዮናስ ከእግዚአብሔር ዘንድ መኩበለል ችሎ ነበር?

- አልቻለም።

- ዮናስ ከእግዚአብሔር መደበቅ ችሎ ነበር?

- አልቻለም።

- ዮናስ ከእግዚአብሔር ማምለጥ ችሎ ነበር?
- አልቻለም።
- ማንም ከእግዚአብሔር ማምለጥ አይችልም።

- ሰይጣንና አጋንንቱም እንኳ ከእግዚአብሔር ዘንድ ማምለጥ አይችሉም።

ዮናስ 1:11-17 እናንብብ።

11- የባሕሩም ማዕበል እጅግ እየበረታ ስለ ሄደ፤ «ባሕሩ ጸጥ እንዲልልን በአንተ ላይ ምን ብናደርግ ይሻላል?» አሉት።

12- እርሱም፤ «ይህ ታላቅ ማዕበል በእኔ ምክንያት እንደ መጣባችሁ አውቃለሁ፤ እንሥታችሁ ወደ ባሕሩ ጣሉኝ። ባሕሩም ጸጥ ይላል» አላቸው።

13- ሰዎቹ ግን ባላቸው ኃይል እየቀዘፉ ወደ የብስ ለመጠጋት ሞከሩ፤ ይሁን እንጂ አልቻሉም፤ ባሕሩ የባስ ይናወጥ ነበርና።

14- «እግዚአብሔር ሆይ፤ እባክህ በዚህ ሰው ነፍስ ምክንያት አታጥፋን፤ የዚህ ንጹሕ ሰው ደምም በእኛ ላይ አይሁን፤ እግዚአብሔር ሆይ፤ አንተ የወደድኸውን አድርገሃልና» ብለው ወደ እግዚአብሔር ጮኹ።

15- ከዚያም ዮናስን ይዘው ወደ ባሕሩ ጣሉት፤ ባሕሩም ከመናወጥ ጸጥ አለ።

16- ሰዎቹም እግዚአብሔርን እጅግ ፈሩ፤ ለእግዚአብሔር መሥዋዕትም አቀረቡ፤ ለእርሱም ስእለትን ተሳሉ።

17- እግዚአብሔር ግን ዮናስን የሚውጥ ትልቅ ዓሣ አዘጋጀ፤ ዮናስም በዓሣው ሆኖ ውስጥ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት አደረ።

- በእግዚአብሔር ላይ ዐምፆ ዮናስ ወደ ነነዌ ስላልሄደ፤ እግዚአብሔር ምን አደረገ?

- እግዚአብሔር ዮናስን የሚውጥ ትልቅ ዓሣ ላከ።

- ዮናስ በትልቁ ዓሣ ሆኖ ውስጥ ለምን ያህል ጊዜ ቆየ?

- ለሦስት ቀንና ለሦስት ሌሊት።

- ዮናስ ራሱን በትልቁ ዓሣ ሆኖ ውስጥ ለማዳን ችሎ ነበር?

- አልቻለም።

- ዮናስን ብቻውን ማዳን የቻለው ማን ነበር?

- እግዚአብሔር።

- ሰዎች ከዮናስ ጋር የሚመሳሰሉት በምንድን ነው?

- ዮናስ ከትልቁ ዓሣ ሆኖ ውስጥ ራሱን ማዳን እንዳልቻለ ሁሉ፤

- ሁሉም ሰዎች ራሳቸውን ከኃጢአት፣ ከሞትና ከሰይጣን ኃይል ራሳቸውን ማዳን አይችሉም።

- እግዚአብሔር ብቻ ዮናስን ማዳን እንደ ቻለ ሁሉ፤ ሰዎችን ሁሉ ማዳን የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው።

- በትልቁ ዓሣ ሆኖ ውስጥ ዮናስ ምን አደረገ?

ዮናስ 2:1 እናንብብ

1- ዮናስ በዓሣው ሆኖ ውስጥ ሆኖ ወደ አምላኩ ወደ እግዚአብሔር ጸለየ።

- ዮናስ በእግዚአብሔር ላይ ዐምፆ እንደ ነበረ ለእግዚአብሔር ገለጸ።

- ዮናስ በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአት ሠርቶ እንደ ነበረ ለእግዚአብሔር ገለጸ።

- ዮናስ እንዲያድነው ወደ እግዚአብሔር ጮኸ።

- እግዚአብሔር ዮናስን አዳነው?

ዮናስ 2:10 እናንብብ።

10 - እግዚአብሔር ዓሣውን አዘዘው፤ ዮናስንም በደረቅ ምድር ላይ ተፋው።

- ዮናስ በእግዚአብሔር ላይ ማመፁንና ኃጢአት መሥራቱን በተረዳ ጊዜ እግዚአብሔር ምን አደረገ?

- እግዚአብሔር፤ ትልቁ ዓሣ ዮናስን በደረቅ መሬት ላይ እንዲተፋው አደረገ።

- እግዚአብሔር ዮናስን ለምን አዳነው?

- ምክንያቱም ዮናስ በእግዚአብሔር ላይ ማመፁን ስላመነ።

- ምክንያቱም ዮናስ በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአት መሥራቱን አመነ።

- እግዚአብሔር ዮናስን ካዳነው በኋላ፤ ወደ ነነዌ መሄድ የለብህም አለው?

- አላለውም።

ዮናስ 3:1-2 እናንብብ።

1- የእግዚአብሔርም ቃል ለሁለተኛ ጊዜ እንዲህ ሲል ወደ ዮናስ መጣ፤

2- «ወደ ታላቂቱ ከተማ ወደ ነነዌ ሄደህ የምነግርህን መልእክት ስበክላት።»

- እግዚአብሔር አይለወጥም።

- እግዚአብሔር አሳቡን ፈጽሞ አይለወጥም።

- እግዚአብሔር አሁንም ዮናስ መልእክቱን ይዞ ወደ ነነዌ ሰዎች እንዲሄድ ይፈልጋል።

- እግዚአብሔር አሁንም የነነዌን ሰዎች ማዳን ይፈልጋል።

- በዚህ ጊዜ፤ ዮናስ እግዚአብሔርን ታዝዞ ወደ ነነዌ ሄዷል?

ዮናስ 3:3-5 እና 10 እናንብብ።

3- ዮናስም የእግዚአብሔርን ቃል ታዘዘ፤ ወደ ነነዌም ሄደ። በዚህ ጊዜ ነነዌ ታላቅ ከተማ ነበረች፤ እርሷንም ከዳር እስከ ዳር ለመግብኘት ሦስት ቀን ያስፈልግ ነበር።

4- ዮናስም ወደ ከተማዬቱ ገብቶ የመጀመሪያውን ቀን ከተጓዘ በኋላ «ነነዌ በአርባ ቀን ውስጥ ትገለበጣለች» ብሎ ዐወጀ።

5- የነነዌም ሰዎች እግዚአብሔርን አመኑ፤ ጾምንም ዐወጁ፤ ሰዎቹም ሁሉ ከትልቁ እስከ ትንሹ ማቅ ለበሱ።

10- እግዚአብሔርም ምን እንዳደረገና ከክፉ መንገዳቸው እንዴት እንደ ተመለሱ ባየ ጊዜ ራራላቸው፤ በእነርሱም ላይ ሲያመጣ ያሰበውን ጥፋት አላደረገም።

- በዚህ ጊዜ፣ ዮናስ እግዚአብሔርን ታዝዞ ወደ ነነዌ ሄደ።
 - በዚህ ጊዜ፣ ዮናስ የእግዚአብሔርን መልእክት ለነነዌ ሕዝብ አደረሰ።

- ዮናስ፣ የነነዌ ሕዝብ የኃጢአትን መንገድ ትቶ የእግዚአብሔርን መንገድ እንዲከተል ተናገረ።

- የነነዌ ሕዝብ፣ ዮናስ የነገራቸውን የእግዚአብሔር ቃል አደመጡ?

- አዎን።

- እግዚአብሔር እናንተም እንደ ነነዌ ሰዎች እንድትሆኑ ይፈልጋል።

- እግዚአብሔር እናንተም እንደ ነነዌ ሰዎች መልእክቱን እንድታደምጡ ይፈልጋል።

- እግዚአብሔር እናንተም እንደ ነነዌ ሰዎች በእግዚአብሔር ቃል እንድታምኑ ይፈልጋል።

- እግዚአብሔር የኃጢአት መንገድ ትታችሁ፤ የእግዚአብሔርን መንገድ እንድትከተሉ ይፈልጋል።

- እግዚአብሔር ሌሎች ብዙ ሰዎች የእርሱ መልእክተኞች እንዲሆኑና ቃሉን ለሰዎች እንዲነግሩ ይፈልጋል።

- እግዚአብሔር የእርሱ መልእክተኞች እንዲሆኑና መልእክቱን ለሰዎች እንዲነግሩ የመረጣቸው ሰዎች ምን ይባላሉ?

- ነቢያት።

- እግዚአብሔር አንዳንዶቹን ነቢያት ወደ ዐሥሩ የእስራኤል ነገዶች ላካቸው።

- አንዳንዶቹን ደግሞ ወደ ሁለቱ የይሁዳ ነገዶች ላካቸው።

- ነቢያት ለሕዝቡ ምን ተናገሩ?

- የኃጢአትን መንገድ እንዲተዉና የእግዚአብሔርን መንገድ እንዲከተሉ።

- እንዲሁም ነቢያቱ፣ እግዚአብሔር ሕዝቡ ምስሎችን እንዲያስወግዱ እንደሚፈልግ ተናገሩ።

- ከእግዚአብሔር ነቢያቶች አንዱ ኢሳይያስ ነበር።

- ነቢዩ ኢሳይያስ ወደ ዐሥሩ የእስራኤል ነገዶች ሄደ።

- እግዚአብሔር በነቢዩ ኢሳይያስ አማካይነት ለዐሥሩ የእስራኤል ነገዶች የተናገረው ይህን ነው።

ኢሳይያስ 10:6 እናንብብ።

6- [እግዚአብሔር እንዲህ አለ] «ሀብታቸውን እንዲዘርፍ፣ ምርኮን እንዲያግባብስ፣ እንደ መንገድ ላይ ጭቃም እንዲረግጣቸው፣ አምላክ በሌለው ሕዝብ ላይ እልክዋለሁ፣ በሚያስቁጣኝም ሕዝብ ላይ እሰደዋለሁ፤»

- ዐሥሩ የእስራኤል ነገዶች የኃጢአት መንገዳቸውን ትተው የእግዚአብሔርን መንገድ ካልተከተሉ፣ ምን ይደርስባቸዋል?

- እግዚአብሔር አሦራውያንን ዐሥሩን የእስራኤል ነገዶች አሸንፈው ባሪያዎቻቸው እንዲያደርጓቸው ይልክባቸዋል።

- ሌላው ከእግዚአብሔር ነቢያት አንዱ ኤርምያስ ነበር።

- ነቢዩ ኤርምያስ ወደ ሁለቱ የይሁዳ ነገዶች ሄደ።

- እግዚአብሔር በነቢዩ በኤርምያስ አማካይነት ለሁለቱ የይሁዳ ነገዶች የተናገረው ቃል ይህ ነው፡-

ኤርምያስ 20:5 እናንብብ።

5- [እግዚአብሔር እንዲህ አለ] «የዚህችን ከተማ ሀብት ሁሉ፣ ጥሪቷን፣ የይሁዳን ነገሥታት ውድ ዕቃና ንብረት ሁሉ ለጠላቶቻቸው አሳልፌ እሰጣለሁ፤ እነርሱም ዘርፈው ወደ ባቢሎን ይዘውት ይሄዳሉ።»

- ሁለቱ የይሁዳ ነገዶች የኃጢአት መንገዳቸውን ትተው የእግዚአብሔርን መንገድ ባይከተሉ፣ ምን ይደርስባቸዋል?

- እግዚአብሔር፣ ባቢሎናውያን ሁለቱን የይሁዳ ነገዶች እንዲያሸንፏቸውና ባሪያዎቻቸው እንዲያደርጓቸው ይልክባቸዋል።

- እግዚአብሔር አልተለወጠም።

- እግዚአብሔር አሁንም ሁሉም ሰው የኃጢአትን መንገድ ትቶ የእግዚአብሔርን መንገድ እንዲከተል ይፈልጋል።

- እግዚአብሔርን የኃጢአትን መንገድ ትተው የእርሱን መንገድ ያልተከተሉትን ሁሉ በዘለዓለም ሞት ይቀጣል።

ትምህርት 41

1. እግዚአብሔር ሁል ጊዜ ለሰዎች የሚናገረው ለምንድን ነው?

- ሰዎች እንዲድኑ ስለሚፈልግ ነው።

2. እግዚአብሔር፣ ዮናስ ወደ ነነዌ ከተማ እንዲሄድ የፈለገው ለምን ነበር?

- ምክንያቱም እግዚአብሔር የነነዌን ሕዝብ ይወድዳል።

- ምክንያቱም እግዚአብሔር የነነዌን ሕዝብ ከኃጢአት፣ ከሞት እና ከሰይጣን ለማዳን ስለ ፈለገ።

3. ዮናስ ለምን ከብላል?

- ዮናስ የከብላለው ወደ ነነዌ ከተማ መሄድ ስላልፈለገ ነበር።

4. ዮናስ ወደ ነነዌ ለመሄድ ያልገለገው ለምን ነበር?

- ምክንያቱም የነነዌ ሕዝብ በጣም ክፉዎች ስለ ነበሩ።

- ምክንያቱም የነነዌ ሰዎች የእስራኤላውያን ጠላቶች ስለ ነበሩ።

- ምክንያቱም እግዚአብሔር የነነዌን ሰዎች እንዲያድናቸው ዮናስ ስላልፈለገ።

5. ዮናስ ከእግዚአብሔር ፊት መከብላል ችሎ ነበር?

- አልቻለም።

6. ዮናስ ከእግዚአብሔር ፊት መደበቅ ችሎ ነበር?

- አልቻለም።

7. ዮናስ ከእግዚአብሔር ማምለጥ ችሎ ነበር?

- አልቻለም።

8. እግዚአብሔር፣ ዮናስን በእርሱ ላይ ዐምፆ ወደ ነነዌ ባለመሄዱ ምን አደረገ?

- እግዚአብሔር ዮናስን የሚውጥ ትልቅ ዓሣ ላከ።

9. ዮናስ በትልቁ ዓሣ ሆኖ ውስጥ ለምን ያህል ጊዜ ቆየ?

- ለሦስት ቀን እና ለሦስት ሌሊት።

10. ዮናስ ራሱን ከትልቁ ዓሣ ሆኖ ውስጥ ማዳን ችሎ ነበር?

- አልቻለም።

11. ዮናስን ሊያድን የቻለ ማን ብቻ ነበር?

- እግዚአብሔር።

12. ሰዎች ሁሉ ከዮናስ ጋር የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

- ዮናስ ራሱን ከትልቁ ዓሣ ሆኖ ማዳን እንዳልቻለ ሁሉ፣ ሰዎች ሁሉ ከኃጢአት፣ ከሞት እና ከሰይጣን ራሳቸውን ማዳን አይችሉም።

- እግዚአብሔር ብቻ ዮናስን እንዳዳነው ሁሉ፣ ሰዎችን ሁሉ ማዳን የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው።

13. ዮናስ በእግዚአብሔር ላይ ማመፁን እና ኃጢአት መሥራቱን አምኖ በተቀበለ ጊዜ፣ እግዚአብሔር ምን አደረገ?

- እግዚአብሔር፣ ትልቁ ዓሣ ዮናስን በደረቅ መሬት ላይ እንዲተፋው አደረገ።

14. እግዚአብሔር ዮናስን ካዳነው በኋላ፣ እግዚአብሔር ዮናስን ወደ ነነዌ መሄድ አያስፈልግህም አለው?

- አላለውም።

- እግዚአብሔር አይለወጥም።

- እግዚአብሔር አሳቡን ፈጽሞ አይለውጥም።

- እግዚአብሔር አሁንም ዮናስ ወደ ነነዌ እንዲሄድ ይፈልጋል።

15. የነነዌ ሕዝብ እግዚአብሔር በዮናስ አማካይነት የተናገራቸውን ቃል አዳመጡ?

- አዎን።

16. እግዚአብሔር መልአክተኞቹ እንዲሆኑና ለሰዎች መልአክቱን እንዲናገሩ የሚጠራቸው ሰዎች ምን ይባላሉ?

- ነቢያት።

17. ነቢያት ለሰዎች ምን ተናገሩ?

- የኃጢአትን መንገድ እንዲተው እና የእግዚአብሔርን መንገድ እንዲከተሉ።

18. ዐሥሩ የእስራኤል ነገዶች የኃጢአት መንገዳቸውን ትተው፣ የእግዚአብሔርን መንገድ ባይከተሉ ምን ይደርስባቸዋል?

- እግዚአብሔር አሦራውያን ዐሥሩን ነገዶች አሸንፈው ባሪያዎቻቸው እንዲያደርጓቸው ይልክባቸዋል።

19. ሁለቱ የይሁዳ ነገዶች የኃጢአት መንገዳቸውን ትተው፣ የእግዚአብሔርን መንገድ ባይከተሉ ምን ይደርስባቸዋል?

- እግዚአብሔር፣ ባቢሎናውያን ሁለቱን የይሁዳ ነገዶች አሸንፈው ባሪያዎቻቸው እንዲያደርጓቸው ይልክባቸዋል።

- እግዚአብሔር አዳኝ እልካለሁ ካለ ብዙ ዓመታት ስላለፉ፣ እግዚአብሔር የገባውን ቃል ረስቶአል ማለት ነው?

- አይደለም።

- እግዚአብሔር አዳኝን እንደሚልክ ለአዳም እና ለሔዋን ቃል ገባላቸው።

- እግዚአብሔር አዳኝ እንደሚልክ ለአብርሃም፣ ለይስሐቅ እና ለያዕቆብ ቃል ገባላቸው።

- እግዚአብሔር አዳኝ እንደሚልክ ለሙሴ እና ለአሰራሪዎቻቸው ቃል ገባላቸው።

- እግዚአብሔር አዳኝ እንደሚልክ ለንጉሥ ዳዊትና ለንጉሥ ሰሎሞን ቃል ገባላቸው።

- እግዚአብሔር አዳኝ ለመላክ የገባውን ቃል አልረሳም።

- እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ባያምኑም እንኳን፣ እግዚአብሔር አዳኝን ላለመላክ ወስኗልን?
- አልወሰነም።

- እስራኤላውያን በእግዚአብሔር እንደማያምኑ እያወቀ፣ እግዚአብሔር አሁንም አዳኝ ለመላክ የወሰነው ለምንድን ነበር?

- ምክንያቱም እግዚአብሔር ሁሉንም ሰው ይወድዳል።

- ምክንያቱም እግዚአብሔር ሁሉንም ሰው ከኃጢአት፣ ከሞት እና ከሰይጣን ኃይል ለማዳን ይፈልጋል።

- ምክንያቱም እግዚአብሔር ማንም ሰው ወደ ዘላለማዊው የእሳት ባሕር እንዲሄድ አይፈልግም።

- እግዚአብሔር ስለ አዳኙ መምጣት መልእክቱን ያስታላለፈው ለማን ነበር?

- ለነቢያት።

- እግዚአብሔር ስለ አዳኙ መምጣት ያስተላለፈው መልእክት የተጻፈው በምን ላይ ነው?

- በእግዚአብሔር መጽሐፍ፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ።

- እግዚአብሔር አዳኙን ከመላኩ በፊት፣ በአዳኙ ላይ ምን እንደሚደርስ አስቀድሞ ዐቅዷል?

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ምን አለ?

ኢሳይያስ 9:7 እናንብብ።

7- ለመንግሥቱ ስፋት፣ ለሰላሙም ብዛት ፍጻሜ የለውም፤ ከአሁን ጀምሮ እስከ ዘላለም፣ መንግሥቱን በፍትሕና በጽድቅ ይመሠርታል፤ ደግሞ በመያዝም ያጸናዋል። በዳዊት ዙፋን ይቀመጣል፤ አገሩንም ሁሉ ይገዛል።

- እግዚአብሔር፣ አዳኙ ከዳዊት ዘር እንደሚሆንና ለዘላለም እንደሚነግሥ ተናገረ።

- እግዚአብሔር፣ ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን አለ?

ኢሳይያስ 7:14 እናንብብ።

14- ስለዚህ ጌታ ራሱ ምልክት ይሰጣችኋል፤ እነሆ፤ ድንግል ትፀንሳለች፤ ወንድ ልጅም ትወልዳለች፤ ለሙንም አማኑኤል ብላ ትጠራዋለች።

- እግዚአብሔር አዳኙ የሰው አባት ወይም እናት አይኖረውም፤ ነገር ግን ከድንግል ይወሰዳል አለ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

ሚክያስ 5:2 እናንብብ።

2- «አንቺ ግን፣ ቤተ ልሔም ኤፍራታ ሆይ፤ ከይሁዳ ነገዶች መካከል ትንሿ ብትሆኒም፤ አመጣጡ ከጥንት፤ ከቀድሞ ዘመን የሆነ ፤ የእስራኤል ገዢ፤ ከአንቺ ይወጣልኛል።»

- እግዚአብሔር አዳኙ በቤተሉም ከተማ እንደሚወለድ ተናገረ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

ሆሴዕ 11:1 እናንብብ።

1- «እስራኤል ገና ሕፃን ሳለ ወደድሁት፤ ልጄንም ከግብፅ ጠራሁት።»

- እግዚአብሔር፣ አዳኙን ከግብፅ እንደሚጠራው ተናገረ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

ኢሳይያስ 11:2 እናንብብ።

2 - የእግዚአብሔር መንፈስ፤ የጥበብና የማስተዋል መንፈስ፤ የምክርና የኃይል መንፈስ፤ የዕውቀትና እግዚአብሔርን የመምሰል መንፈስ ያርፍበታል።

- እግዚአብሔር፣ አዳኙ በእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ እንደሚመራ ተናገረ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

ኢሳይያስ 53:4-5 እናንብብ።

4 በእርግጥ እርሱ ደዌያችንን ወሰደ፤ ሕመማችንንም ተሸከመ፤ እኛ ግን በእግዚአብሔር እንደ ተመታ፤ እንደ ተቀሠፈ፤ እንደ ተሠቃየም ቈጠርነው።

5- ነገር ግን እርሱ ስለ መተላለፋችን ተወጋ፤ ስለ በደላችንም ደቀቀ፤ በእርሱ ላይ የወደቀው ቅጣት ለእኛ ሰላም አመጣልን፤ በእርሱም ቀስል እኛ ተፈወስን።

- እግዚአብሔር፣ አዳኙ ስለ ሰዎች ኃጢአት መከራ ይቀበላል አለ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

መዝሙር 41:9 እናንብብ።

9- እንጀራዬን ተከፍሎኝ የበላ፤ የምተማመንበትም የቅርብ

ወዳጄ፤ በእኔ ላይ ተረክቡን አንሣ።

- እግዚአብሔር፤ አዳኙ ከወዳጆቹ በአንዱ እንደሚከዳ ተናገረ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

ዘካርያስ 11:12-13ን እናንብብ።

12- እኔም፤ «የሚበጅ መስሎ ከታያችሁ ዋጋዬን ክፈሉኝ፤ አይሆንም ካላችሁም ተውት» አልኳቸው፤ ስለዚህ ሠላሳ ብር ክፈሉኝ።

13- እግዚአብሔርም ሊከፍሉኝ የተስማሙበትን ጥሩ ዋጋ «በግምጃ ቤቱ ውስጥ አኑረው» አሰኘ፤ እኔም ሠላሳውን ብር ወስጄ በእግዚአብሔር ቤት ባለው ግምጃ ቤት አስቀመጥሁት።

- እግዚአብሔር አዳኙ በሠላሳ ብር እንደሚሸጥ ተናገረ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

መዝሙር 27:2 እናንብብ።

2- ሥጋዬን ይበሉ ዘንድ፤ ክፉዎች ገፍተው በመጡ ጊዜ፤ እነርሱ ተሰነካክለው ወደቁ።

- እግዚአብሔር፤ አዳኙ በሐሰት እንደሚከሰስ ተናገረ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

ኢሳይያስ 50:6 እናንብብ።

6- ለሚገርፉኝ ጀርባዬን፤ ጢሜን ለሚነጩ ጉንጩን ሰጠሁ፤ ፊቴን ከውርደት፤ ከጥፋትም አልሰወርሁም።

- እግዚአብሔር አዳኙን ሰዎች እንደሚመቱትና እንደሚተፋበት ተናገረ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

ኢሳይያስ 53:7 እናንብብ።

7- ተጨነቀ፤ ተሠቃየም፤ ነገር ግን አፉን አልከፈተም፤ እንደ ጠቦትም ለዕርድ ተነዳ፤ በሸላቾቹ ፊት ዝም እንደሚል በግ፤ አፉን አልከፈተም።

- እግዚአብሔር፤ አዳኙ በሚከሰስበት ጊዜ ምንም ነገር አይናገርም አለ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

ኢሳይያስ 53:3 እናንብብ።

3- በሰዎች የተናቀና የተጠላ፤ የሕመም ሰውና ሥቃይ

ያልተለየው ነበር። ሰዎች ፈታቸውን እንደሚያዘናበት ዐይነት፤ የተናቀ ነበር፤ እኛም አላከበርነውም።

- እግዚአብሔር፤ አይሁድ አዳኙን አይቀበሉትም አለ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን አለ?

መዝሙር 69:4 እናንብብ።

4- ያለ ምክንያት የሚጠሉኝ፤ ከራሴ ጠጉር በዙ፤ ሕይወቴን ለማጥፋት የሚፈልጉ፤ በከንቱም የሚጠሉኝ ብዙዎች ሆኑ።

- እግዚአብሔር፤ አዳኙ ያለአንዳች ምክንያት እንደሚጠላ ተናገረ።

- እግዚአብሔር፤ ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

መዝሙር 22:16 እናንብብ።

16- ውሾች ከበቡኝ፤ የክፉዎች ሸንጎ በዙሪያዬ ተሰልፎአል፤ እጆቼንና እግሮቼንም ቸክነሁኝ።

- እግዚአብሔር፤ የአዳኙ እጆች እና እግሮች ይቸክራሉ አለ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

መዝሙር 22:18 እናንብብ።

18- ልብሶቼን ተክፋፈሉ፤ በእጄ ጠባቢም ላይ ዕጣ ተጣጣሉ።

- እግዚአብሔር፤ ሰዎች በአዳኙ ልብሶች ላይ ዕጣ እንደሚጣጣሉ ተናገረ።

- እግዚአብሔር፤ ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

መዝሙር 22:6-7 እናንብብ።

6- እኔ ግን ትል እንጂ ሰው አይደለሁም፤ ሰው ያላገጠብኝ፤ ሕዝብም የናቀኝ ነኝ።

7- የሚያዩኝ ሁሉ ይሣለቁብኛል፤ ራሳቸውንም እየነቀነቁ እንዲህ እያሉ ይዘልፉኛል።

- እግዚአብሔር፤ አዳኙ እንደሚፈዝበትና እንደሚሰደብ ተናገረ።

- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

ኢሳይያስ 53:12 እናንብብ።

12- ስለዚህ ድርሻውን ለታላላቆች ጋር አሰጠዋለሁ፤ ምርኮውን ከጎያላን ጋር ይካፈላል። እስከ ሞት ድረስ ሕይወቱን

አሳልፎ በመስጠቱ፤ ከክፉ አድራጊዎችም ጋር በመቁጠሩ፤ የብዙዎችን ኃጢአት ተሸከመ። ስለ ዐመፀኞችም ማለደ።

- እግዚአብሔር፤ አዳኙ ከክፉ ሰዎች ጋር እንደሚሞት ተናገረ።
- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

ኢሳይያስ 53:9 እናንብብ።

9- በአፉ ተንኩል ሳይገኝበት፤ ምንም ወንጀል ሳይሠራ፤ አሟሟቱ ከክፉዎች፤ መቃብሩም ከባለጠጎች ጋር ሆነ።

- እግዚአብሔር፤ አዳኙ ከሀብታሞች ጋር ይቀበራል አለ።
- እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

መዝሙር 16:10 እናንብብ።

10- በሲኦል ውስጥ አትተውኝምና፤ ቅዱስህም መበስበስን እንዲያይ አታደርግም።

- እግዚአብሔር፤ አዳኙ ከሞት ይነሣል አለ።
- እግዚአብሔር፤ ስለሚልከው አዳኝ ሌላስ ምን ተናገረ?

መዝሙር 68:18 እናንብብ።

18- ወደ ላይ ዓረግህ፤ ምርኮ አጋበስህ።

- እግዚአብሔር፤ አዳኙ ወደ ሰማይ እንደሚመለስ ተናገረ።
- እግዚአብሔር አዳኙን ከመላኩ በፊት በአዳኙ ላይ የሚደርሱትን ነገሮች ሁሉ ዐቀደ።
- የእግዚአብሔር ነቢያት እግዚአብሔር ስለሚልከው አዳኝ ሁኔታ ለእስራኤላውያን ተናገሩ።
- የእግዚአብሔር ነቢያት እስራኤላውያን የኃጢአት መንገዳቸውን ትተው የእግዚአብሔርን መንገድ እንዲከተሉ ነገሯቸው።
- አብዛኛዎቹ እስራኤላውያን እግዚአብሔር በነቢያቱ አማካይነት የተናገረውን አደመጡ?
- አላደመጡም።
- እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ነቢያት ላይ ምን አደረጉባቸው?
- ገደሏቸው።
- እስራኤላውያን የእግዚአብሔርን ነቢያት የገደሏቸው ለምን ነበር?
- ምክንያቱም የእግዚአብሔር ነቢያት እስራኤላውያን የኃጢአት መንገዳቸውን ትተው የእግዚአብሔርን መንገድ እንዲከተሉ ስለ ነገሯቸው።
- ምክንያቱም የእግዚአብሔር ነቢያት ለእስራኤላውያን እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን በሞት እንደሚቀጣ ስለነገሯቸው።

- ምክንያቱም እስራኤላውያን ኃጢአታቸውን ስለ ወደዱና እግዚአብሔርን መታዘዝ ስላልፈለጉ፡፡

- የእግዚአብሔርን ነቢያት ከማዳመጥ ይልቅ፣ እስራኤላውያን ማንን አደመጡ?

- ሐሰተኛ ነቢያትን፡፡

- ሐሰተኞቹ ነቢያት፣ የእግዚአብሔርን ነቢያት እነዚህ የሰይጣን ነቢያት ናቸው አሉ፡፡

- ሐሰተኞቹ ነቢያት እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን እንደማይቀጣ ይናገሩ ነበር፡፡

- ሐሰተኞቹ ነቢያት እነርሱ የእግዚአብሔርን እውነት እንደሚናገሩ ገለጹ፣ የተናገሩት ግን ምን ነበር?

- የተናገሩት የሰይጣንን ውሸት ነበር፡፡

- በሐሰተኞች ነቢያት የተናገረው ማን ነበር?

- ሰይጣን፡፡

- ዛሬም፣ ሰይጣን ውሸቱን በሰዎች አማካይነት መናገሩን ቀጥሏል?

- አዎን፡፡

- ሰይጣን፣ ሰዎች እግዚአብሔርን እንዳይከተሉ በሰዎች አማካይነት ይናገራል፡፡

- ሰይጣን፣ ሰዎች የዘር መናፍስትን እንዳይከተሉ (እንዲያመልኩ) በሰዎች አማካይነት ይናገራል፡፡

- ሰይጣን ሰዎች የእግዚአብሔርን ቃል እንዳያደምጡ በሰዎች አማካይነት ይናገራል፡፡

- ሰይጣን በሰዎች አማካይነት የእግዚአብሔር ቃል እውነት አይደለም ይላል፡፡

- ሰይጣን በሰዎች አማካይነት እግዚአብሔር ኃጢአትን አይቀጣም ይላል፡፡

- እስራኤላውያን የሠሯቸውን ምስሎችን እያመለኩ ሳሉ፣ እግዚአብሔርንም በቤተ መቅደሱ ውስጥ ማምለክ ቀጥለው ነበር?

- አዎን፡፡

- እግዚአብሔር እስራኤላውያን ለቀረጷቸው ምስሎችና በቤተ መቅደሱ ውስጥ ለእግዚአብሔር ያቀርቡ የነበረውን አምልኮ ተቀበለ?

- አልተቀበለም፡፡

- ለምን አልተቀበለም፡፡

- ምክንያቱም እግዚአብሔር አምልኮአቸው የከንፈር እንጂ ከልብ ያለመሆኑን አውቋል፡፡

- ምክንያቱም እግዚአብሔር በልባቸው ላስቀመጧቸው ምስሎች እንደሚሰግዱ አውቋል፡፡

- ስለ ልባችን ሁሉን ነገር የሚያውቅ ማን ነው?

- እግዚአብሔር።

- እግዚአብሔር በልባችን ያሉትን ነገሮች ሁሉ ያያል።

- እግዚአብሔር እርሱን እያመለከነው ያለነው ከልባችን ወይም ከአፋችን ስለ መሆኑ ያውቃል።

- እግዚአብሔር ስለ ልባችን ምን ይላል?

- እግዚአብሔር ልባችን ሁሉ በኃጢአት ተሞልቶአል ይላል።

- አብዛኞቹ እስራኤላውያን ለተቀረጹ ምስሎች ቢሰግዱም፤ እግዚአብሔርን ብቻ የሚያመልኩ እስራኤላውያን ነበሩ?

- አዎን።

- ጥቂቶች ነበሩ።

- እግዚአብሔርን ብቻ የሚያመልኩት እስራኤላውያን የሚጠብቁት ማንን ነበር?

- እነርሱ አዳኝ እንዲልክላቸው እግዚአብሔርን ይጠባበቁ ነበር።

ትምህርት 42

1. ምንም እንኳ እግዚአብሔር አዳኝ እልካለሁ ካለ ብዙ ዘመናት ቢያልፍም፤ እግዚአብሔር የገባውን ቃል ረስቶአልን?

- አልረሳም።

2. እግዚአብሔር ስለ አዳኙ መምጣት መልእክቱን ያስተላልፈው ለማን ነበር?

- ለነቢያት።

3. ስለ አዳኙ መምጣት እግዚአብሔር ለነቢያት የሰጣቸው መልእክት የሚገኘው የት ነው?

- በእግዚአብሔር መጽሐፍ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ።

4. አብዛኞቹ እስራኤላውያን የእግዚአብሔር ነቢያት የነገሯቸውን አድምጠዋል?

- አላደመጡም።

5. እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ነቢያት ላይ ምን አደረጉባቸው?

- ገደሏቸው።

6. እስራኤላውያን እግዚአብሔርን ከማድመጥ ፈንታ፤ ማንን አደመጡ?

- ሐሰተኞችን ነቢያት።

7. ሐሰተኞች ነቢያት እኛ የምንነግራችሁ የእግዚአብሔርን እውነት ነው አሉ፤ ነገር ግን እነርሱ የሚናገሩት ምን ነበር?

- የሰይጣንን ውሸት።

8. እግዚአብሔር፤ እስራኤላውያን ለቀረጻቸው ምስሎችና በቤተ

መቅደስ ውስጥ ለእግዚአብሔር የሚያቀርቡትን አምልኮ ተቀብሎአል?

- አልተቀበለም።

9. ለምን አልተቀበለም?

- ምክንያቱም እግዚአብሔር በከንፈራቸው ብቻ እንደሚያመልኩት አውቋል።

- ምክንያቱም እግዚአብሔር በልባቸው ውስጥ ያሉት የተቀረጹት ምስሎች እንደሚያመልኩ እግዚአብሔር አውቋል።

10. ስለልባችን ሁሉን ነገር የሚያውቅ ማን ነው?

- እግዚአብሔር።

11. እግዚአብሔር ስለ ልባችን ሁሉ ምን ይላል?

- እግዚአብሔር ልባችን ሁሉ በኃጢአት መሞላቱን ይናገራል።

12. ምንም እንኳን አብዛኞቹ እስራኤላውያን ለምስሎች ቢሰግዱም፣ እግዚአብሔርን ብቻ የሚያመልኩ እስራኤላውያን ነበሩ?

- አዎን። ጥቂቶች ነበሩ።

13. እግዚአብሔርን ብቻ የሚያመልኩት እስራኤላውያን ማንን ይጠብቁ ነበር?

- እነርሱ እግዚአብሔር አዳኝ እንዲልክላቸው ይጠባበቁ ነበር።

- እግዚአብሔር ታጋሽ ነው።

- እግዚአብሔር ሰዎች ከኃጢአት መንገዳቸው ተመልሰው ወደ እግዚአብሔር መንገድ እስኪመለሱ ይጠብቃል።

- እግዚአብሔር በኖኅ ዘመን ሰዎች ከኃጢአት መንገዳቸው

ተመልሰው ወደ እግዚአብሔር መንገድ እስኪመጡ ለ200 ዓመታት ጠበቃቸው።

- እግዚአብሔር፣ እስራኤላውያን ከኃጢአት መንገዳቸው ተመልሰው የእግዚአብሔርን መንገድ እስኪከተሉ ለ200 ዓመታት ጠበቃቸው።

- ነገር ግን እስራኤላውያን ከኃጢአት መንገድ አልተመለሱም።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን የሚረሳ መሰላቸው?

- እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን ረስቶአል?

- አልረሳም።

- እስራኤላውያን እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን እንደሚቀጣ አላሰቡም።

- እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን ቀጥቷል?

- አዎን።

- እግዚአብሔር በኖኅ ዘመን የነበሩትን ሰዎች ኃጢአት እንደ ቀጣ ሁሉ፣ የእስራኤላውያንንም ኃጢአት ቀጣ።

- እግዚአብሔር ዐሥሩን የእስራኤል ነገዶች እንዴት ቀጣቸው?

- እግዚአብሔር፣ አሦራውያን ዐሥሩን የእስራኤል ነገዶች አሸንፈው ባሪያዎች እንዲያደርጓቸው ላከባቸው።

2ኛ ነገሥት 17:5-8 እናንብብ።

5- የአሦርም ንጉሥ አገሩን በሙሉ ወረረ፤ ወደ ሰማርያም ገሥግሦ ሦስት ዓመት ከበባት።

6- በሆሴዕ ዘመነ መንግሥት በዘጠነኛው ዓመት፤ የአሦር ንጉሥ ሰማርያን ያዘ፤ እስራኤላውያንንም በምርኮ ወደ አሦር አፈለሳቸው። እነዚህም በአላሔ፤ ጎዛን ውስጥ በአቦር ወንዝ አጠገብ እንዲሁም በሜዶን ከተሞች እንዲሰፍሩ አደረጉ።

7- እንግዲህ እስራኤላውያን ይህ ሁሉ ሊደርስባቸው የቻለው፤ ከግብፅ ምድር ከፈርዖን አገዛዝ ከግብፅ ንጉሥ ያወጣቸውን አምላካቸውን እግዚአብሔርን ስለ በደሉት ነው፤ እንዲሁም ሌሎች አማልክትን በማምለክ፤

8- እግዚአብሔር ከፊታቸው አላዶ ያወጣቸውን የአሕዛብን አማልክት የእስራኤልም ነገሥታት ወደ ምድሪቱ ያገቡትን አጸያፊ ልማድ ስለ ተከተሉ ነበር።

- አሦራውያን ዐሥሩን የእስራኤል ነገዶች አሸንፈው፤ ብዙዎቹንም ባሪያ አድርገው ወደ አሦር ወሰዷቸው።

- አሦራውያን ከሌሎች አገሮች ሰዎች አምጥተው በእስራኤል ከቀሩት ሰዎች ጋር እንዲኖሩ አደረጉ።

- ከሌሎች አገሮች የመጡት ሰዎች በእግዚአብሔር አያኖሩም ነበር፤ እነርሱ ለቀረጧቸው ምስሎች የሚሰግዱ ነበሩ።

- እነዚህ ሰዎች በእስራኤል ምድር ከቀሩት እስራኤላውያን ጋር ተጋቡ፤ ከዚያም አዲስ ዓይነት ትውልድ ተፈጠረ።

- እነዚህ አዲስ ዓይነት ዝርያዎች ሰማርያውያን ይባሉ ነበር።

- ሰማርያውያን በእግዚአብሔር መንገድ ላይሆን በራሳቸው መንገድ እግዚአብሔርን አመለከቱ።

- እግዚአብሔር ዐሥሩን ነገዶች ከቀጣቸው በኋላ፤ ሁለቱን ነገዶች እንዴት ቀጣቸው?

- እግዚአብሔር ባቢሎናውያን ሁለቱን የይሁዳ ነገዶች አሸንፈው ባሪያዎች እንዲያደርጓቸው ላካቸው።

2ኛ ነገሥት 25:1-7 እናንብብ።

1- በይሁዳ ንጉሥ በሌዴቅያስ ዘመነ መንግሥት በዘጠነኛው ዓመት በዐሥረኛው ወር፤ ከወሩም በዐሥርኛው ቀን የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር መላ ሰራዊቱን ይዞ ወደ ኢየሩሳሌም ዘመተ፤ ከከተማዬቱ ቅጥር ውጭ ሰፈረ፤ ዙሪያውንም በሙሉ በዕርድ አበባት።

2- ከተማዬቱም እስከ ሲዴቅያስ ዘመነ መንግሥት ዐሥራ አንደኛ ዓመት ድረስ እንዲሁ እንደ ተከበበች ቈየች።

3- በአራተኛው ወር በዘጠነኛው ቀን በከተማዬቱ ውስጥ የከሠተው ራብ ጸንቶ ስለነበር ሕዝቡ የሚቀምሰው አጣ።

4- ምንም እንኳን በባቢሎናውያን ከተማዬቱን እንደከበቧ ቢሆንም የከተማዬቱ ቅጥር ተጣለ፤ ሰራዊቱም ሁሉ በንጉሡ አትክልት አጠገብ ባሉት በሁለቱ ቅጥሮች መካከል በሚገኘው በር አልፎ በሌሊት ሸሸ፤ ሸሸቱም ወደ ዮርዳኖስ ሸለቆ ነበር።

5- ይሁን እንጂ የባቢሎን ሰራዊት ንጉሡን ተከታትሎ በኢያሪኮ ሜዳ ላይ ደረሰበት። ወታደሮቹ ሁሉ ተለይተውት ተበታትነው ነበር።

6- እርሱም ተያዘ፤ በዚያን ጊዜ ራብላ ወደ ነበረው ወደ ባቢሎን ንጉሥ አመጡት፤ ቅጣትም ተፈረደበት።

7- ሴዴቅያስ ዓይኑ እያየም የገዛ ልጆቹን ገደሉበት፤ ከዚያም ሁለት ዐይኖቹን በማውጣት በናስ ሰንሰለት አስረው ወደ ባቢሎን ወሰዱት።

- ባቢሎናውያን ሁለቱን የይሁዳ ነገዶች አሸንፈው፤ ብዙዎቹን ወደ ባቢሎን ወስደው ባሪያዎች አደረጓቸው።

- ባቢሎናውያን የኢየሩሳሌምን ከተማ ደመሰሱ።

2ኛ ነገሥት 25:9-12 እና 21 እናንብብ።

9- [ባቢሎናውያን] የእግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ፤ ቤተ መንግሥቱንና በኢየሩሳሌም የሚገኙትን ቤቶች ሁሉ አቃጠለ፤ እያንዳንዱንም ታላላቅ ሕንጻ ለእሳት ዳረገው።

10- በክብር ዘቡ አዛዥ የተመራው መላው የባቢሎን ሰራዊትም በኢየሩሳሌም ዙሪያ የነበረውን ቅጥር አፈረሰው።

11- የክብር ዘቡ አዛዥም በከተማዬቱ ቀርቶ የነበረውን፤ ከድቶም በዚያ የተገኘውን ሰው ሁሉ ወደ ባቢሎን ወሰደው።

12- ሆኖም አዛዥ ከአገሬው ሰዎች ምንም የሌላቸውን ድኾች ወይን እንዲተክሉ፤ ዕርሻም እንዲያርሱ እዚያው ተዋቸው።

21- ይሁዳም ከምድሩ በዚህ ሁኔታ ተማርኮ ሄደ።

- ባቢሎናውያን የኢየሩሳሌምን ከተማ ያጠፏት እንዴት ነበር?

- ቤተ መቅደሱን በእሳት በማቃጠል።

- ኢየሩሳሌምን በሙሉ አቃጠለ።

- በከተማዬቱ ዙሪያ የነበረውን ቅጥር አፈረሱ።

- እግዚአብሔር ዐሥሩን የአስራኤል ነገዶች እና ሁለቱን የይሁዳ ነገዶች ከኃጢአት መንገዳቸው ባለመመለሳቸው ምክንያት ቀጣቸው።

- ከብዙ ዓመታት በኋላ፤ ባቢሎን ይኖሩ የነበሩት የይሁዳ ሰዎች ወደ እግዚአብሔር ጮኹ።

- ወደ እግዚአብሔር ጮኹ፤ ኃጢአታቸውን ለእርሱ ተናዘዙ፤ ይቅርታም እንዲያደርግላቸው ጠየቁት።

- እግዚአብሔር መሐሪ በመሆኑ፤ ብዙዎቻቸው ወደ ኢየሩሳሌም ከተማ እንዲመለሱ ፈቀደላቸው።

- ወደ ኢየሩሳሌም ከተማ በተመለሱ ጊዜ የይሁዳ ሰዎች ምን አደረጉ?

- ቤተ መቅደሱን እንደገና ገነቡ።

- የኢየሩሳሌምን ከተማ እንደገና ገነቡ።

- የኢየሩሳሌምን ከተማ ቅጥር እንደገና ገነቡ።

- ወደ ኢየሩሳሌም የተመለሱት የይሁዳ ሰዎች በአዲስ ስም ተጣሩ።

- ለይሁዳ ሰዎች የተሰጠው አዲስ ስም አይሁድ የሚል ነበር።

- ምንም እንኳ አይሁድ እግዚአብሔርን ቢያመልኩም፤ ለቀረጿቸውም ምስሎች መስገዳቸውን ቀጥለው ነበር።

- ስለዚህም፤ እግዚአብሔር ተጨማሪ ሁለት ሕዝቦች እንዲያሸንፏቸው ላከባቸው።
- በቅድሚያ፤ እግዚአብሔር ግሪካውያን አይሁድን እንዲያሸንፉ ላከባቸው።
- ግሪኮች አይሁድን አሸንፈው፤ መሬታቸውን ነጠቋቸው።
- ግሪኮች የግሪክን ቋንቋ ለአይሁዳውያን አስተማሩ።
- ከግሪኮች በኋላ፤ እግዚአብሔር አይሁድን እንዲያሸንፉ ሮማውያንን ላከባቸው።
- ሮማውያን አይሁዳውያን አሸንፈው፤ መሬታቸውን ነጠቋቸው።
- ሮማውያን፤ አይሁድ ቀረጥ እንዲከፍሏቸው አደረጉ።
- ሮማውያን ብዙ አይሁዳውያንን ከእንጨት በተሠራ መስቀል ላይ ሰቀሏቸው።
- የሮማውያን ነገሥታት ስም ቁሣር ይባላል።
- ቁሣር የሚቀመጠው በሮም ከተማ ነበር።
- ሮማውያን ብዙ ምስሎችን ያመልኩ ነበር።
- ሮማውያን ንጉሦቻቸውን፤ ቁሣሮችንም ያመልኩ ነበር።
- በዚያ ጊዜ በኢየሩሳሌም ውስጥ ሦስት የአይሁድ የአመራር ቡድኖች ነበሩ።
- እነርሱም ጸሐፍት፤ ፈሪሳውያን፤ እና ሰዱቃውያን ነበሩ።

- እንዳንዶቹ የአይሁድ መሪዎች ጸሐፍት ይባሉ ነበር።
- ጸሐፍት እነማን ነበሩ?
- ጸሐፍት የእግዚአብሔርን ቃል የጻፉ የአይሁድ መሪዎች ነበሩ።
- ከረጅም ዘመናት በፊት፤ ዛሬ እንዳሉን ዓይነት መጻሕፍት አልነበሩም።
- ሰዎች አንድን ነገር መጻፍ በሚፈልጉበት ጊዜ፤ ከጫፍና ጫፍ በሚጠቀሰል ረጅም ብራና መሰል ወረቀት ላይ ይጽፉ ነበር።
- ሙሴ የእግዚአብሔርን ቃል የጻፈው ከጫፍና ጫፍ በሚጠቀሰል ረጅም ወረቀት መሰል ነገር ላይ ነበር።
- ብዙ ሰዎች የእግዚአብሔርን ቃል ለማንበብ ይፈልጉ ስለ ነበር፤ በአዳዲስ መጻፊያ ወረቀቶች ላይ የእግዚአብሔርን ቃል መጻፍ ያስፈልግ ነበር።
- ቀኑን ሙሉ፤ ጸሐፍት ከእርጌዎቹ መጻሕፍት ወደ አዲሶቹ ወረቀቶች ያንኑ የእግዚአብሔር ቃል ይገሰብጡ ነበር።
- ጸሐፍት ሁል ጊዜ የእግዚአብሔርን ቃል ስለሚጽፉ፤ ይታበዩ ነበር።
- ጸሐፍት ሁልጊዜ የእግዚአብሔርን ቃል ስለሚጽፉ፤ ቃሉን አውቀንዋል ብለው ያምኑ ነበር።

- የእግዚአብሔርን ቃል በጽሑፍ መገልበጥ ብቻውን ቃሉን እንድታውቁት ያደርጋል?
- አያደርግም፡፡

- ጸሐፊት ሁልጊዜ የእግዚአብሔርን ቃል ይገላበጡ (ይጽፋሉ) ስለ ነበር፤ ከኃጢአት ነጻ እንደሆኑ ያምኑ ነበር፡፡

- የእግዚአብሔርን ቃል መጻፍ ብቻውን ያለ ኃጢአት እንድትሆኑ ያደርጋችኋል?
- አያደርጋችሁም፡፡

- አብዛኞቹ ጸሐፊት በእግዚአብሔር አያምኑም ነበር፡፡

- ሌሎቹ የአይሁድ መሪዎች ፈሪሳውያን ይባሉ ነበር፡፡

- ፈሪሳውያን እነማን ነበሩ?

- ፈሪሳውያን የእግዚአብሔርን ቃል የሚያስተምሩ የአይሁድ መሪዎች ነበሩ፡፡

- ፈሪሳውያን የእግዚአብሔርን ሕግ ለአይሁዳውያን ያስተምሩ ነበር፡፡

- በተጨማሪም፤ ፈሪሳውያን የራሳቸውን ሕግ ደንግገው አይሁድን ያስተምሩ ነበር፡፡

- ፈሪሳውያን የእግዚአብሔርን ሕግጋት ሁሉ እንደሚፈጽሙ ያምኑ ነበር፡፡

- የእግዚአብሔርን ሕግጋት በሙሉ መታዘዝ የሚችል አለ?
- የለም፡፡

- ፈሪሳውያን ሁልጊዜ የእግዚአብሔርን ቃል ስለሚያስተምሩ፤ በጣም ይታበዩ ነበር፡፡

- ፈሪሳውያን ሁልጊዜ የእግዚአብሔርን ቃል ስለሚያስተምሩ ቃሉን እንደ ተረዱ አድርገው ያምኑ ነበር፡፡

- የእግዚአብሔርን ቃል ማስተማር ብቻ እንድትረዱት ያደርጋችኋል?
- አያደርጋችሁም፡፡

- ፈሪሳውያን ሁልጊዜ የእግዚአብሔርን ቃል ያስተምሩ ስለ ነበር፤ ከኃጢአት ነጻ እንደ ነበሩ ያምኑ ነበር፡፡

- የእግዚአብሔርን ቃል ማስተማር ብቻ ያለኃጢአት እንዳትሆኑ ያደርጋችኋል?
- አያደርጋችሁም፡፡

- አብዛኞቹ ፈሪሳውያን በእግዚአብሔር አያምኑም ነበር፡፡

- ሌሎቹ የአይሁድ መሪዎች ሰዱቃውያን ይባሉ ነበር፡፡

- ሰዱቃውያን እነ ማን ነበሩ?

- ሰዱቃውያን የአይሁድ መሪዎች ሲሆኑ፤ ሀብታሞችና የቤተ መቅደሱ ጠባቂዎች ነበሩ፡፡

- ሰዱቃውያን ሀብታሞችና የቤተ መቅደሱ ጠባቂዎች በመሆናቸው ይታበዩ ነበር፡፡

- ሰዱቃውያን እጅግ ብዙ ገንዘብ ስለ ነበራቸው፤ ያለ ኃጢአት እንደሆኑ ያምኑ ነበር፡፡

ትምህርት 42

1. ምንም እንኳን እግዚአብሔር አዳኝ እልካለሁ ካለ ብዙ ዘመናት ቢያልፍም፤ እግዚአብሔር የገባውን ቃል ረብሶአልን?
- አልረሳም፡፡
2. እግዚአብሔር ስለ አዳኙ መምጣት መልእክቱን ያስተላለፈው ለማን ነበር?
- ለነቢያት፡፡
3. ስለ አዳኙ መምጣት እግዚአብሔር ለነቢያት የሰጣቸው መልእክት የሚገኘው የት ነው?
- በእግዚአብሔር መጽሐፍ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ፡፡
4. አብዛኞቹ እስራኤላውያን የእግዚአብሔር ነቢያት የነገሯቸውን አድምጠዋል?
- አላደመጡም፡፡
5. እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ነቢያት ላይ ምን አደረጉባቸው?
- ገደሏቸው፡፡
6. እስራኤላውያን እግዚአብሔርን ከማድመጥ ፈንታ፤ ማንን አደመጡ?
- ሐሰተኞቹን ነቢያት፡፡
7. ሐሰተኞቹ ነቢያት እኛ የምንገባቸው የእግዚአብሔርን እውነት ነው አሉ፤ ነገር ግን እነርሱ የሚናገሩት ምን ነበር?
- የሰይጣንን ውሸት፡፡
8. እግዚአብሔር፤ እስራኤላውያን ሰቀረጸቸው ምስሎችና በቤተ

ትምህርት 43

1. እግዚአብሔር ዐሥሩን የእስራኤል ነገዶች እንዴት ቀጣቸው፡፡
- እግዚአብሔር አሦራውያን ዐሥሩን የእስራኤል ነገዶች ድል አድርገው ባሪያዎች እንዲያደርጓቸው ላካቸው፡፡
2. እግዚአብሔር ዐሥሩን የእስራኤል ነገዶች ከቀጣ በኋላ፤ ሁለቱን የይሁዳ ነገዶች እንዴት ቀጣቸው፡፡
- እግዚአብሔር ባቢሎናውያን ሁለቱን የይሁዳ ነገዶች ድል አድርገው፤ ባሪያዎቻቸው እንዲያደርጓቸው ላካቸው፡፡
3. ባቢሎናውያን የኢየሩሳሌምን ከተማ የደመለሱት እንዴት ነበር?
- ቤተ መቅደሱን በእሳት አቀጣጠሉት፡፡
- መላውን ኢየሩሳሌም በእሳት አቃጠሉ፡፡
- የከተማይቱን ቅጥር አፈረሱ፡፡
4. የይሁዳ ሰዎች ወደ ኢየሩሳሌም በተመለሱ ጊዜ ምን አደረጉ?
- ቤተ መቅደሱን አደሉ፡፡
- የኢየሩሳሌምን ከተማ አደሉ፡፡
- የኢየሩሳሌምን ከተማ ቅጥር አደሉ፡፡
5. ወደ ኢየሩሳሌም የተመለሱት የይሁዳ ሰዎች በአዲስ ስም ተጠርተዋል፡፡ ያ አዲስ ስም ምን ነበር?
- አይሁድ፡፡
6. እግዚአብሔር አይሁድን እንዲገዙ የላካቸው ሌሎች ሁለት ሕዝቦች እነማን ነበሩ፡፡
- ግሪኮች እና ሮማውያን፡፡

7. ሮማውያን ማንን ያመልኩ ነበር?

- ብዙ ምስሎችን ያመልኩ ነበር።
- ቄሳር የሚባለውን ንጉሣቸውንም ያመልኩ ነበር።

8. ጸሐፍት እነማን ነበሩ?

- ጸሐፍት የእግዚአብሔርን ቃል የሚጽፉ የአይሁድ መሪዎች ነበሩ።

9. ፈሪሳውያን እነማን ነበሩ?

- ፈሪሳውያን እግዚአብሔርን ቃል የሚያስተምሩ የአይሁድ መሪዎች ነበሩ።

10. ሰዱቃውያን እነማን ነበሩ?

- ሰዱቃውያን ሀብታሞችና የቤተ መቅደሱ ጠባቂዎች የሆኑ የአይሁድ መሪዎች ነበሩ።

11. ምኩራቦች ምንድን ነበሩ?

- ምኩራቦች አይሁድ ተሰባስበው የእግዚአብሔርን ቃል የሚያነቡቧቸውና የሚወያዩባቸው ቤቶች ነበሩ።

12. በዚያን ጊዜ፣ በእግዚአብሔር ያመኑ አይሁድ ነበሩ?

- አዎን፣ ጥቂት ነበሩ።
- እግዚአብሔር መልእክቱን ለአይሁድ የሚነግሩ ብዙ ነቢያትን ላከ።
- እግዚአብሔር ከላካቸው ከመጨረሻዎቹ ነቢያት አንዱ ሚልክያስ ነበር።

- ሚልክያስ፣ እግዚአብሔር አይሁድን እንዳልረሳቸውና አዳኝ

እንደሚልክላቸው ነገራቸው።

- ሚልክያስ ከሞተ በኋላ፣ እስከ 400 ዓመታት ድረስ እግዚአብሔር ለአይሁዶች አልተናገረም።

- አብዛኛዎቹ አይሁዶች በእግዚአብሔር በሚያምኑበት ዘመን፣ ጥቂቶቹ ግን አዳኝ እስኪልክላቸው ድረስ እግዚአብሔርን ይጠባበቁ ነበር።

- እግዚአብሔር አዳኝ እንደሚልክ ከሚጠብቁት አይሁድ መካከል ሁለቱ ዘካርያስና ሚስቱ ኤልሳቤጥ ነበሩ።

ሉቃስ 1:5-6 እናንብብ።

- 5- በይሁዳ ንጉሥ በሄሮድስ ዘመን፣ ከአብያ የክህነት ምድብ የሆነ ዘካርያስ የሚባል አንድ ካህን ነበረ፣ ሚስቱ ኤልሳቤጥም ከአርን ነገድ ነበረች።

- 6- ሁለቱም የጌታን ትእዛዝና ሥርዓት ሁሉ ጠብቀው ያለ ነቀፋ የሚኖሩ፣ በእግዚአብሔር ፊት ጻድቃን ነበሩ።

- ዘካርያስ ካህን ነበረ፤ ዘካርያስ እና ሚስቱ በእግዚአብሔር ያምኑ ነበር።

- ነገር ግን ዘካርያስ እና ሚስቱ ችግር ነበረባቸው።

ሉቃስ 1:7 እናንብብ።

- 7- ይሁን እንጂ ኤልሳቤጥ መካን በመሆኗ ልጅ አልነበራቸውም፤ ሁለቱም በዕድሜ የገፉ ነበሩ።

- የዘካርያስ እና የኤልሳቤጥ ችግር ምን ነበር?
- ልጅ አልነበራቸውም።

- ልጆች ያልነበሯቸው ለምን ነበር?

- ምክንያቱም ኤልሳቤጥ መካን ነበረች።
- ምክንያቱም ዘካርያስ እና ኤልሳቤጥ ሁለቱም በጣም አርጅተው ነበር።

- ዘካርያስ ነህን ስለ ነበረ፣ ሥራው በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ ውስጥ ማገልገል ነበር።

ሉቃስ 1:8-10 እናንብብ።

8- አንድ ቀን ዘካርያስ በምድቡ ተራ፣ በእግዚአብሔር ፊት በክህነት በሚያገለግልበት ጊዜ፣

9- በሥርዓተ ክህነቱ መሠረት፣ ወደ ጌታ ቤተ መቅደስ ገብቶ ለማጠን በዕጣ ተመረጠ።

10- ዕጣን በሚታጠግበት ጊዜ ሕዝቡ ሁሉ በውጭ ሆኖ ይጸልይ ነበር።

- ዘካርያስ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ገብቶ ለእግዚአብሔር በሚያጥንበት ጊዜ፣ አንድ ነገር ተፈጸመ።

- ዘካርያስ በቤተ መቅደስ ውስጥ ሳለ ምን ተፈጸመ?

- የእግዚአብሔር መልአክ ለዘካርያስ ተገለጠለት።

ሉቃስ 1:11-14 እናንብብ።

11- የጌታም መልአክ ከዕጣን መሠዊያው በስተ ቀኝ ቆሞ ታየው።

12- ዘካርያስም ባየው ጊዜ ደነገጠ፤ በፍርሀትም ተዋጠ።

13- መልአኩ ግን እንዲህ አለው፤ «ዘካርያስ ሆይ፤ አትፍራ፤ ጸሎትህ ተሰምቶአል፤ ሚስትህ ኤልሳቤጥ ወንድ ልጅ ትወልድልሃለች፤ ስሙንም ዮሐንስ ትለዋለህ።

14- በእርሱ ተድላና ደስታ ታገኛለህ፤ ብዙዎችም እርሱ በመወለዱ ደስ ይላቸዋል።»

- መልአኩ ዘካርያስን ምን አለው?

- መልአኩ እግዚአብሔር ለዘካርያስ ወንድ ልጅ እንደሚሰጠውና የልጁም ስም ዮሐንስ እንደሚባል ነገረው።

- ቀጥሎስ መልአኩ፣ እግዚአብሔር ለዘካርያስ ስለሚሰጠው ወንድ ልጅ ምን ተናገረ?

ሉቃስ 1:15-17 እናንብብ።

15- «በጌታ ፊት ታላቅ ይሆናልና። የወይን ጠጅም ሆነ ሌላ የሚያስክር መጠጥ አይጠጣም፤ በእናቱም ማሕፀን ሳለ በመንፈስ ቅዱስ ይሞላል።

16- ከእስራኤልም ሰዎች ብዙዎቹን ወደ ጌታ ወደ አምላካቸው ይመልሳቸዋል፤

17- የአባቶችን ልብ ወደ ልጆቻቸው፣ የማይታዘዙትንም ወደ ጳድቃን ጥበብ ይመልስ ዘንድ፣ ለጌታ የተገባ ሕዝብ ለማዘጋጀት በኤልያስ መንፈስና ንይል በጌታ ፊት ይሄዳል።»

- መልአኩ፣ የዘካርያስ ልጅ የሐንስ፣ ሕዝቡን ለሚመጣው እዳኝ ያዘጋጃል አለ።

- መልአኩ መጨውን እዳኝ ማን አለው?

- ጌታ።

- ጌታ ማን ነው?

- እግዚአብሔር።

- መልአኩ መጨው እዳኝ ጌታ እግዚአብሔር ራሱ ነው አለ።

- ከዚህ በኋላ፣ የዘካርያስ ሚስት ኤልሳቤጥ ጸነሰች።

ሉቃስ 1:24-25 እናንብብ።

24 ከዚህ በኋላ ሚስቱ ኤልሳቤጥ ፀነሰች። አምስት ወራትም ራሷን ሰወረች፤

25 እርሷም፣ «ጌታ በምሕረቱ ነቀፌታዬን ከሰው መካከል ሊያሰወግድልኝ ተመልክቶ በዚህ ጊዜ ይህን አድርጎልኛል» አለች።

- ከጥቂት ጊዜ በኋላ፣ እግዚአብሔር መልአኩን ማርያም ወደምትባል ወደ አንዲት ድንግል ላከ።

ሉቃስ 1:26-31 እናንብብ።

26 በስድስተኛው ወር፣ እግዚአብሔር መልአኩ

ገብርኤልን በገሊላ ወደምትገኘው ወደ ናዝሬት ከተማ ላከው፤

27- የተላከውም ከዳዊት ዘር ለሆነ የሴፍ ለሚባል ሰው ወደ ታጩች ወደ አንዲት ድንግል ነበር፤ የድንግሊቱም ስም ማርያም ነበር።

28- መልአኩም እርሷ ወዳለችበት ገብቶ፤ «አጅግ የተወደድሽ ሆይ፤ ሰላም ለአንቺ ይሁን፤ ጌታ ከአንቺ ጋር ነው፤ አንቺ የተባረክሽ ነሽ» አላት።

29- ማርያምም በንግግሩ እጅግ በጣም ደንግጣ፤ «ይህ ምን ዓይነት ሰላምታ ይሆን?» እያለች ነገሩን ታሰላስል ጀመር፤

30- መልአኩም እንዲህ አላት፤ «ማርያም ሆይ፤ በእግዚአብሔር ዘንድ ሞገስ አግኝተሻልና አትፋራ።

31- እነሆ፣ ትፀንሻለሽ፤ ወንድ ልጅም ትወልዳለሽ፤ ስሙንም ኢየሱስ ትደዋለሽ።»

- መልአኩ ማርያምን ምን አላት?

- መልአኩ ማርያምን እግዚአብሔር አዳኙን እንድትወልድ እንደ መረጣት ነገራት።

- እግዚአብሔር አዳኝ ለመላክ የገባውን ቃል ረስቶአል?
- አልረሳም።

- እግዚአብሔር አዳኝ ለመላክ የገባውን ቃል ያስታወሰው ለምን ነበር?

- ምክንያቱም እግዚአብሔር ሰዎችን ስለሚወድ።

- ምክንያቱም እግዚአብሔር ሰዎችን ሁሉ ከኃጢአት፣ ከሞት እና ከሰይጣን ለማዳን ይፈልጋል።

- እግዚአብሔር ማርያምን ለምን መረጣት?

- ማርያም የአዳም እና የሔዋን ዘር አይደለችምን?

- ናት።
- ማርያም እንደ ማንኛውም ሰው በኃጢአት አልተወለደችምን?
- ተወልዳለች።
- ታዲያ እግዚአብሔር ማርያምን ለምን መረጣት?
- ምክንያቱም ማርያም በእግዚአብሔር ታምን ነበር።
- ምክንያቱም ማርያም አዳኝ እስኪልክ እግዚአብሔርን ትጠባበቅ ነበር።
- ማርያም የምትወልደው የወንድ ልጇ ስም ማን ነበር?
- ኢየሱስ።
- «ኢየሱስ» የሚለው ስም ትርጉም ምንድን ነው?
- «ኢየሱስ» የሚለው ስም አዳኝ ወይም ታዳጊ ማለት ነው።
- መልአኩ ስለሚመጣው አዳኝ፣ ስለ ማርያም ወንድ ልጅ ምን አለ?

ሉቃስ 1:32 እናንብብ።

32- [መልአኩ እንዲህ አለ] «እርሱም ታላቅ ይሆናል፤ የልዑል ልጅም ይባላል።»

- መልአኩ የማርያም ልጅ የልዑል ልጅ ይባላል አላት።
- መልአኩ የማርያም ልጅ የልዑል ልጅ ይባላል ሲል ምን ማለቱ ነበር?
- የማርያም ልጅ የእግዚአብሔር ልጅ ነው ማለት ነው።

- የማርያም ልጅ የእግዚአብሔር ልጅ የሚሆነው እንዴት ነው?
- እግዚአብሔር ወንድ ልጅ ወልዷል?
- አልወለደም።
- እግዚአብሔር አንድ ሆኖ በአካል ሦስት ስለ መሆኑ ታስታውሳላችሁ?
- እግዚአብሔር አብ፣ እግዚአብሔር ወልድ፣ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ።
- እግዚአብሔር አብ እና እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር ወልድን እንደ እግዚአብሔር ልጅ እና እንደ ሰው ልጅ ወደ ምድር ላኩት።
- የማርያም ልጅ ፍጹም አምላክ እና ፍጹም ሰው ነው።
- መልአኩ ስለ መጪው አዳኝ ስለ ማርያም ልጅ ሌላስ ምን አለ?

ሉቃስ 1:32-33 እናንብብ።

32- [መልአኩ እንዲህ አለ] «ኒታ አምላክ የአባቱን የዳዊትን ዙፋን ይሰጠዋል፤

33- በያዕቆብም ቤት ላይ ለዘላለም ይነግሣል፤ ለመንግሥቱም ፍጻሜ የለውም።» መልአኩ የማርያም ልጅ፣ መጪው አዳኝ የዳዊት ዘር እንደሚሆን ተናገረ።

- አዳኝ ከዳዊት የዘር ግንድ የሚወለደው ለምንድን ነው?

- ምክንያቱም እግዚአብሔር ለዳዊት አዳኝ ከእርሱ የዘር ግንድ እንደሚመጣ ቃል ገብቶለታል።

- ምክንያቱም አዳኝ ከንጉሥ ዳዊት ዘር ስለሚመጣ፤ እግዚአብሔር በእስራኤል ላይ ለዘላለም ያነግሠዋል።

- ማርያም መልአኩን የጠየቀችው ምን ነበር?

ሉቃስ 1:34 እናንብብ።

34- ማርያም መልአኩን፤ «እኔ ወንድ ስለማላውቅ ይህ እንዴት ሊሆን ይችላል?» አለችው።

- የማርያም ጥያቄ ምን ነበር?

- ማርያም ድንግል ሆኖ ሳለ እንዴት ልጅ መውለድ እንደምትችል ጠየቀችው።

- መልአኩ ምን መለሰላት?

ሉቃስ 1:35 እናንብብ።

35- መልአኩም መልሶ እንዲህ አላት፤ «መንፈስ ቅዱስ በአንቺ ላይ ይመጣል፤ የልዑልም ጎይል ይጸልልሻል፤ ስለዚህ የሚወለደው ቅዱሱ ሕፃን፤ የእግዚአብሔር ልጅ ይባላል።»

- መልአኩ ምን መለሰላት?

- መልአኩ፤ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ተአምር እንደሚሠራ እና ማርያም እንደምትፀንስ ነገራት።

- የማርያም ልጅ ያለ ሰው አባትም ሆነ እናት የዘር ፍሬ ተወለደ።

- የማርያም ልጅ ያለ ሰው አባትም ሆነ እናት የዘር ፍሬ የተወለደው ለምን ነበር?

- ከአዳም እና ከሔዋን ጋጢአት ነጻ ሆኖ እንዲወለድ።

- ያለ ጋጢአት ፍጹም ሆኖ እንዲወለድ።

- ምክንያቱም እግዚአብሔር ወልድ ያለ ጋጢአት ሆኖ ይወለድ ዘንድ፤ የሰው አባትም ሆነ እናት የዘር ፍሬ ስለማያስፈልገው ነው።

- የማርያም ልጅ የእግዚአብሔር ዘር ብቻ ይኖረዋል።

- ቀጥሎስ መልአኩ ማርያምን ምን አላት?

ሉቃስ 1:36-37 እናንብብ።

36- [መልአኩ እንዲህ አለ] «እነሆ፤ ዘመድሽ ኤልሳቤጥም በስተ እርጅናዋ ወንድ ልጅ ፀንሳለች፤ መካን የተባለችውም ስድስተኛ ወሯን ይዛለች፤

37- ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር የለምና።»

- መልአኩ ማርያምን እንዲህ አላት፡-

- ኤልሳቤጥ፣ በጣም ያረጀችና መካኒን ሴት ስለ ነበረች ልጅ መውለድ ባትችልም፣ እግዚአብሔር ግን ልጅ ሰጥቷታል።

- ማርያምም ልጃገረድ ሆና ልጅ መውለድ ባትችልም፣ እግዚአብሔር ግን ልጅ ሰጣት።

- እግዚአብሔር ማናቸውንም ነገር ማድረግ ይችላል።

- ለእግዚአብሔር የሚሳነው አንድም ነገር የለም።

- ከዚያስ ማርያም ምን መለሰች?

ሉቃስ 1:38 እናንብብ።

38- ማርያምም፣ «አነሆ፣ እኔ የጌታ ባሪያ ነኝ፣ እንደ ቃልህ ይሁንልኝ» አለች። ከዚያም መልአኩ ተለይቶአት ሄደ።

- ማርያም በእግዚአብሔር ስላመነች፣ የኢየሱስ እናት ትሆን ዘንድ እግዚአብሔር መረጣት።

- ኢየሱስ ቃል የተገባው (የሚጠበቀው) አዳኝ ነበር?

- አዎን።

- ኢየሱስ፣ እግዚአብሔር ከመጀመሪያው በዴድን የአትክልት ስፍራ ለአዳም እና ለሔዋን ቃል የገባላቸው አዳኝ ነው።

- ኢየሱስ እግዚአብሔር ለአብርሃም፣ ለይስሐቅ፣ ለያዕቆብ፣ እና ለሰዎች ሁሉ እንደሚልክ ቃል የገባው አዳኝ ነው።

ትምህርት 44

1. ዘካርያስ በቤተ መቅደስ ውስጥ በነበረበት ጊዜ ምን ገጠመው?
- የእግዚአብሔር መልአክ ለዘካርያስ ተገለጠለት።

2. መልአኩ ዘካርያስን ምን አለው?

- መልአኩ፣ እግዚአብሔር ለዘካርያስ ልጅ እንደሚሰጠው፣ እና የልጁም ስም ዮሐንስ እንደሚባል ነገረው።

3. ቀጥሎስ መልአኩ እግዚአብሔር ለዘካርያስ ስለሚሰጠው ልጅ ምን አለ?

- መልአኩ፣ የዘካርያስ ልጅ ዮሐንስ ሕዝቡን ለመጨረሻው አዳኝ ያዘጋጃል አለ።

4. መልአኩ መጨረሻውን አዳኝ ማን አለው?

- ጌታ።

5. ጌታ ማን ነው?

- እግዚአብሔር።

6. መልአኩ ለማርያም ምን ነገራት?

- መልአኩ፣ ማርያም አዳኙን እንድትወልድ እግዚአብሔር እንደ መረጣት ተናገረ።

7. የማርያም ልጅ ስም ማን ይባላል?

- ኢየሱስ።

8. «ኢየሱስ» የሚለው ስም ትርጉም ምንድን ነው?

- «ኢየሱስ» ማለት አዳኝ ወይም ታዳጊ ማለት ነው።

9. መልአኩ፣ የማርያም ልጅ የልዑል ልጅ ይባላል ሲል ምን ማለቱ ነው?

- የማርያም ልጅ የእግዚአብሔር ልጅ ይሆናል ማለቱ ነው።

10. የማርያም ልጅ የእግዚአብሔር ልጅ የሚሆነው እንዴት ነው?

- እግዚአብሔር አብ እና እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ወልድ የእግዚአብሔር ልጅ እና የሰው ልጅ እንዲሆን ወደ ምድር ስለ ላኩት።

11. የማርያም ልጅ ፍጹም አምላክ እና ፍጹም ሰው ነበር?

- አዎን።

12. የማርያም ልጅ የሰው አባትም ሆነ እናት የዘር ፍሬ ሳይኖርበት የተወለደው ለምን ነበር?

- የአዳም እና የሔዋን ኃጢአት ሳይኖርበት እንዲወለድ።

- ፍጹም ያለ ኃጢአት ሆኖ እንዲወለድ።

13. ኢየሱስ እግዚአብሔር ለአብርሃም፣ ለይስሐቅ ለያዕቆብ እና ለሰዎች ሁሉ ቃል የገባው አዳኝ ነውን?

- አዎን።

- የዘካርያስ ሚስት ኤልሳቤጥ ልጅ የምትወልዳበት ጊዜ ደረሰ።

ሉቃስ 1:57-58 እናንብብ።

57- የኤልሳቤጥም የመውለጃዋ ቀን ደረሰ፤ ወንድ ልጅም ወለደች።

58- ጎረቤቶቿና ዘመዶቿም ጌታ ታላቅ ምሕረት

እንዳደረገላት ሰሙ፤ የደስታዋም ተካፋዮች ሆኑ።

- እግዚአብሔር ለዘካርያስ እና ለኤልሳቤጥ ልጅ እንደሚሰጣቸው የገባውን ቃል ጠብቋል?

- አዎን።

- እግዚአብሔር ለዘካርያስ እና ለኤልሳቤጥ ልጅ ሰጣቸው፤ ስሙንም ዮሐንስ አሉት።

- የዘካርያስ ልጅ በተወለደበት ጊዜ፣ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ በዘካርያስ አማካይነት ተናገረ።

ሉቃስ 1:67-71 እናንብብ።

67- የሕፃኑም አባት ዘካርያስ በመንፈስ ቅዱስ ተሞልቶ እንዲህ ሲል ትንቢት ተናገረ፤

68- «የእስራኤል አምላክ፣ ጌታ ይመስገን፤ መጥቶ ሕዝቡን ተቤተኞቹ አልፍ።

69- በባሪያው በዳዊት ቤት፣ የድነት ቀንድ አስነሥቶልናል፤

70- ይህም ጥንት በቅዱሳን ነቢያቱ አፍ እንደ ተናገረው፤

71- ማዳኑም ከጠላቶቻችንና፣ ከተባራሪዎቻችን ሁሉ እጅ ነው፤»

- ዘካርያስ የተናገረው ምንድን ነበር?

- ዘካርያስ እግዚአብሔርን እያመሰገነ ነበር።

- ዘካርያስ እግዚአብሔር ያመሰገነው ለምን ነበር?

- ዘካርያስ እግዚአብሔር አዳኝ በቅርቡ እንደሚልክ አውቋል።

- ዘካርያስ፣ አዳኙ መጥቶ ሰዎችን ከኃጢአት፣ ከሞት እና ከሰይጣን ኃይል እንደሚያድን ያውቅ ነበር።

- ሰዎች ሁሉ ከኃጢአት፣ ከሞት፣ እና ከሰይጣን ኃይል መጻን ያስፈልጋቸዋል።

- እግዚአብሔር አዳኙን ወደ ዓለም የላከው ለዚህ ነበር።

- ዘካርያስ አዳኙ ሰዎችን ከኃጢአት፣ ከሞት፣ እና ከሰይጣን ኃይል እንደሚያድናቸው በምን አወቀ?

- ምክንያቱም ዘካርያስ ከእግዚአብሔር መጽሐፍ እግዚአብሔር አዳኝ እንደሚልክ የገባውን የተስፋ ቃል አንብቦአል።

- ዘካርያስ ሌላ ምን ተናገረ?

ሉቃስ 1:72-75 እናንብብ።

72- [ዘካርያስ እንዲህ አለ] «ይህንም ያደረገው ለአባቶቻችን ምሕረቱን ለማሳየት፣ ቅዱስ ኪዳኑን ለማስታወስ፣

73- ለአባታችን ለአብርሃም የማለውን መሐላ ለማሰብ፣

74- ከመላቶቻችን እጅ አውጥቶ፣ ያለፍርሀት እንድናገለግለው፣

75- በዘመናችንም ሁሉ በቅድስናና በጽድቅ በፊቱ ሲያቆመን ነው።»

- ዘካርያስ፣ እግዚአብሔር አዳኝ ለመላክ የገባውን ቃል ኪዳን እንደሚፈጽም አውቋል።

- ይህ እግዚአብሔር ለአብርሃም፣ ለዮሴፍ፣ እና ለያዕቆብ ከብዙ ዘመናት በፊት የገባው ቃል ነበር።

- እግዚአብሔር ሁልጊዜ ቃሉን ይጠብቃል።

- እግዚአብሔር ፈጽሞ ቃሉን አይሽርም።

- ዘካርያስ ስለ ተወለደለት ልጅ ስለ ዮሐንስ ምን ተናገረ?

ሉቃስ 1:76 እናንብብ።

76- [ዘካርያስ እንዲህ አለ] «ደግሞም አንተ ሕፃን ሆይ፤ የልዑል ነቢይ ትባላለህ፤ የጌታን መንገድ ለማዘጋጀት በፊቱ ትሄዳለህና።»

- ዘካርያስ፣ የእርሱ ልጅ ዮሐንስ «የልዑል» ነቢይ እንደሚሆን ተናገረ።

- «ልዑል» ማን ነው?

- «ልዑል» እግዚአብሔር አብ ነው።

- የዘካርያስ ልጅ ዮሐንስ ሊሠራ ያለው ሥራ ምን ነበር?

- ዮሐንስ የጌታን መንገድ ለማዘጋጀት በፊቱ ይሄዳል።

- ዮሐንስ መንገዱን ለማዘጋጀት ከፊቱ የሚሄድለት ይህ ጌታ ማን ነበር?

- እርሱ አዳኙ እግዚአብሔር፤ ሊያሱስ ነበር።

- ሮጥን እና ቤተሰቡን ብቻውን ከጥፋት ውኃ ያዳናቸው ማን ነበር?

- እግዚአብሔር።

- ይስሐቅን ከሞት ብቻውን ያዳነና በእርሱ ምትክ የአውራ በግ ያዘጋጀው ማን ነበር?

- እግዚአብሔር።

- እስራኤላውያንን ከግብፅ ከፈርዖን ባርነት ብቻውን ያዳናቸው ማን ነበር?

- እግዚአብሔር።

- ዮናስን ከዓሣ ነባሪው ሆድ ውስጥ ብቻውን ያዳነው ማን ነበር?

- እግዚአብሔር።

- እኛን ከኃጢአት፣ ከሞት፣ እና ከሰይጣን ኃይል ሊያድነን የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው።

- ዘካርያስ ስለ ልጁ ስለ ዮሐንስ ሌላስ ምን ተናገረ?

ሉቃስ 1:77 እናንብብ።

77- [ዘካርያስ እንዲህ አለ] «የኃጢአታቸውን ስርየት ከማግኘታቸው የተነሣ፤ ለሕዝቡ የመዳንን ዕውቀት ትሰጥ ዘንድ፤

- ዘካርያስ ዮሐንስ ለሕዝቡ የመዳንን መንገድ ያሳያል አለ።

- ዘካርያስ፤ ዮሐንስ ለሕዝቡ ያኃጢአት ዋጋ የሚከፈልበትን መንገድ ያሳያል አለ።

- ዘካርያስ ሌላስ ምን ተናገረ?

ሉቃስ 1:78-79 እናንብብ።

78- [ዘካርያስ እንዲህ አለ] «ከአምላካችንም በጎ ምሕረት የተነሣ፤ የንጋት ፀሐይ ከሰማይ ወጣችልን፤

79- ይኸውም በጨለማ ለሚኖሩት፤ በሞት ጥላ ውስጥ ላሉት እንዲያበራና፤ እግሮቻችንንም ወደ ሰላም መንገድ እንዲመራ ነው።»

- መጪው አዳኝ በምትወጣ ፀሐይ የተመሰለው እንዴት ነው?

- አንድ ምሳሌ ልንገራችሁ፡-

- ከጨረቃም ሆነ ከክዋክብት ምንም ብርሃን በሌለበት አንድ የጨለማ ሌሊት፤ በማይታወቅ ደን ውስጥ ጠፍታችኋል እንዘል።

- ጨለማምውን በጣም ስለ ፈራችሁት፤ ማልዶ ፀሐይ እስኪወጣላችሁ ድረስ በናፍቆት ትጠባበቃላችሁ።

- አዳም እና ሔዋን ኃጢአት በሠሩበት ጊዜ፤ የሕይወታቸው ብርሃን ከሆነው ከእግዚአብሔር ተለዩ።

- በኃጢአታቸው ምክንያት፤ ነፍሳቸው በሰይጣን ጨለማ ውስጥ ገባች።

- በኃጢአት ምክንያት፤ ሰዎች ሁሉ በሰይጣን ጨለማ ውስጥ ተወለዱ።

- የማለዳ ፀሐይ ለድቅድቁ ጨለማ ብርሃን እንደሚሰጥ ሁሉ፤ አዳኙም በሰይጣን ጨለማ ለተዋጠው ሕይወት ብርሃንን ይሰጣል።

- በዓለማችን ላይ ስንት ፀሐዮች አሉ?

- አንድ ብቻ።

- በዚህ ዓለም አንድ ፀሐይ ብቻ እንዳለ ሁሉ፤ በዓለም ላይ አንድ አዳኝ ብቻ አለ።

- ለዓለም ሁሉ ብርሐን የሚሰጠው አንድ ፀሐይ ብቻ እንደ ሆነ ሁሉ፤ እንዲሁ ሁሉንም ሰው ሊያድን የሚችለው አንድ አዳኝ ብቻ ነው።

- እግዚአብሔር ብዙ አዳኞችን ለመላክ ቃል አልገባም።

- እግዚአብሔር አንድ አዳኝ ብቻ ለመላክ ቃል ገባ።

- የዘካርያስ ልጅ ዮሐንስ አደገ፤ በእግዚአብሔርም ላይ ትልቅ እምነት ነበረው።

ሉቃስ 1:80 እናንብብ።

80- ሕፃኑም አደገ፤ በመንፈስም ጠነከረ፤ ለእስራኤልም ሕዝብ በይፋ እስከ ታየበት ቀን ድረስ በበረሐ ኖረ።

- ዮሐንስ፤ እግዚአብሔር የመዳንን መንገድ ለሕዝቡ እንዲያሳይ እስኪጠራው ድረስ በበረሐ ኖረ።